Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوم : ساړهٔ بادونه

ليکوال : اسدالله غضنفر

خپرندوی : د ناهيد کتاب خپرولو مؤسسه

د خپرونو نومره : ۱

چاپ کال : ۱۳۷۱

چاپ ځای : شرکت پريس لاهور

چاپ شمير : زر ټوکه

(c) Ketabton.com: The Digital Library

ساړه بادونه

(د لنډو کیسو مجموعه)

PROPERTY OF ACKU 3084

اسد الله غضنفر

۱۳۷۱ لمریز

تــــړون

د خدای بخښلي مولینا
عبدالرحمن توخي پهٔ نوم چې
درست عمر یې د وطن او
وطنوالو پهٔ خدمت کې تېر
شو او پهٔ ډیر محرومیت یې
لهٔ وطنه بهر د هجرت پهٔ
حال کښې ساه ورکړه .

اسدالله غضنفر

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

۱	سریزه
۲	څوك داسې نهٔ كوي
۳	هغه سپین شی
٤	نهه بجې
٥	اشنا قبرونه
٦	د لیوهٔ سر
۷	راز
۸	ساړهٔ بادونه
۹	د مور غم
۱۰	تیښتنه
۱۱	دوه ورونه
۱۲	ستنیدنه

بسم الله الرحمن الرحيم

سریزه

اسدالله غضنفر د افغانستان د جهاد او مقاومت د ادبیاتو یوه اشنا څېره ده . سره له دې چې د افغانستان د مقاومت په ادبیاتو کښې د شعر په پرتله د داستاني ادبیاتو اړخ د کمیت له پلوه کمزوری و ، خو په هغو کسانو کښې چې زموږ د مقاومت د ادب د داستاني اړخ د غنا له پاره یې بنسټیزې هلې ځلې کړې دي ، په دغو کسانو کښې د اسدالله غضنفر نوم په لومړنیو کسانو کښې راځي .

« ساړه بادونه » د سناغلي غضنفر د لنډو کیسو لومړنۍ چاپي مجموعه ده ، دغه کیسې د

کمونستانو او دروس د ښکیلاك په وړاندې د افغانستان د مقاوم ملت د مبارزو او جګړو ، د دغو مبارزو په تودو شیبو کښې د را لویو شویو نسلونو او کرکټرونو ، د هجرت د چاپیریال د بیلا بیلو اړخونو او دا ډول د څینو نورو پیښو په اړه موضوعات په داستاني څولی کښې رانغاړل شوي دي . په دغو کیسو کښې د جهادي کرکټرونو رواني اړخونو ته دقیقه پاملرنه شوې ده او دا هڅه هڅې دي چې زموږ د مقاومت په ادبیاتو کښې یا هیڅ پاملرنه نه ورته کیږي او یا ډیره لږه په پام کښې ساتل کیږي .

د اسدالله غضنفر « ساړه بادونه » « د ناهید کتاب خپرولو مؤسسې » له خوا خپریږي او داسې خو د کتاب خپرولو د دغې مؤسسې د لومړني خپریدونکي کتاب ویاړ هم د دغې داستاني مجموعې په برخه کیږي .

ناهید د هیواد اتله لور ، د روس د یرغلګرو په وړاندې د افغاني مقاومت لومړنی شهیده خور او د شملې د شهامت په څنګ کښې د پړونی د پت او غیرت سیاله ده .

« د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه » د آثارو د خپرولو له پاره هیڅ ډول مادي امکانات نه لري یواځې د یوې سپیڅلې افغاني او اسلامي جذبې او دافغانستان له فرهنګ او ادبیاتو سره د مینې ولولې دې کارته هڅولې یو . زموږ ټوله هڅه به دا وي چې که وکولای شو د لومړي کتاب د خرڅلاو

لهٔ لاري د دویم کتاب د خپرولو لهٔ پاره متې
راونغاړلی شو ، پهٔ دې لاره کښې د نورې هیڅ ډول
کتې تمه نهٔ لرو ، دا ځکه چې زموږ پهٔ چاپیریال
کښې د کتاب لهٔ لاري کټې وټې نشته ، دلته د ګټو
لاري چارې نورې دي . خو امید دی د ګرانو
هیوادوالو مینه او خلوص راسره وي او موږ
وکولای شو چې لهٔ « ساړهٔ بادونه » وروسته نور
چاپ ته چمتو اثار هم خپاره کړو .

پهٔ درنښت

(c) Kitaabton.com: The Digital Library

څوك داسې نهٔ كوي

دا څوومه مياشت وه چې لهٔ كلي حال احوال نهٔ وه ورته راغلى . خورا خپه او پريشانه وه. پخوا به يهٔ يوه - يوه نيمه مياشت كښې د كور - كلي له حاله خبريده، خو دا ځل يې انتظار اوږد شو . چې ورځ به تيريده انديښنه يې سيوا كيده .

دهٔ تر بوږه پورته لهٔ يوه ټيكدار سره كار كاوه، ټيكدار د سړك پخول اجاره كړي وو او دهٔ ورته غټ كاڼي ماتول او وړول . ټيكدار د ورځې شپاړلس روپۍ تنخوا وركوله . لمر تيز و. تيز لمر او د كاڼو تاو يې رنګ تك تور كړى و . ټيكدار پرې مهربان

و. کار نهٔ پهٔ عذاباوهٔ خو دا چې لهٔ ډېره وخته را-
هیسې ورته د کور حال نهٔ و را غلی نو ډېر
مضطرب اوپریشان و.

پهٔ "پیښور-تورخم "سړك باندې هره ورځ
بیشمیره موټران ځي راځي .دهٔ به پیښور ته
تلونکي ټول موټران کتل او دهغو موټرانوبه یې سر
پایه پورې څارنه کوله چې د افغانانو به ور ښکاره
شول.

شپې ورځې همداسې تیرید ې ، نه چا ورته
احوال راوړ او نهٔ یې د لویې لارې پهٔ موټرانو کې
پیژندوي کسان تر سترګو شول.

د زمري میاشت راغله . د دوي لهٔ ولایته د
ختیکیو لارۍ را ورسیدې او چې پر لاره به تیریدې
نو څوڅك به یې پر ځمکه کیښود کار به یې
پریښود او پهٔ شیبو شیبو به یې موټر ته سترګې
نیولې وې . عجیبه دا وه چې پهٔ دا هومره موټرانو
کې یې شناخته سړی تر نظر تیر نهٔ شو . د موټر
شمال به پر مخ خپیره ورکړه او د لارۍ لهٔ دوړو او
ګردونو سره د خربوزو یو ځای شوي بوی به د
تخیل پهٔ نیلي سپور کړ .لهٔ غرونو ، دریابونو ،
الوتکو ، توپونو او ټینکونو به ورتیر شو او د کلي
د پوټلن سړك پهٔ غاړې به د خپل کور دروازې ته
ورسیدهٔ... مور به څو څو ځله پهٔ تندي ښکل کړ ،
پلار به یې یوې پریښوده او پهٔ منډه منډه به لهٔ
کروندو راغی ، د خور به یې لهٔ ډیرې خوشحالی
سترګو ته اوښکې ودریدې او کوچیني ورور به پهٔ

داسې حال کې چې په بیره بیره به یې د مور شیدي رودلې ، نا اشنا میلمه ته په حیرت کتل ... بیا به یې په خیالونو کې یواځیني وروړ ته کړه وړه جوړ کړل ،په غیږ کې به یې ټینګ کړ او مچکې به یې ځیني واخیستلې... چې د ټیکدار به ورته پام شول نو ددهٔ خواته به ورغی ، وبه یې ټوخل او د رنو سترګو له خوبه به یې را ویښ کړ .

دهٔ به ډیر ځله کار په نیمایي کې پریښود،څو روپۍ به یې په جیب کې واچولې ، ښار ته به لاړ او هورې به یې د خپلې سیمې مساپر لټول .

هیڅا هم سم احوال نهٔ درلود . د یوچا بل چا لهٔ خبرو تش دومره معلومه شوه چې په پسرلي کې د دوی کلي ته قوه راغلې او د لارې پر غاړه یې دوه کورونه ړنګ کړي دي. دې خبرې ددهٔ اندیښنه لا زیاته کړه ، ځکه چې ددوی کور د سړک پر غاړه و .

دا دوه کورونه به کوم -کوم وو؟ دا هغه پوښتنه وه چې ددهٔ ټول ذهن یې تسخیر کړی و، خو ځواب یې ځکه ګران و چې ددوی لهٔ کلي څوک راغلي نهٔ وواو نورو خلکو ددهٔ پلار نهٔ پیژانده .

دا چې ولې ددوی لهٔ کلي خټکي نهٔ وو راوړل شوي ، هم لاجوابه پوښتنه وه . ځینو به یوځهٔ ویل او ځینو به بل څهٔ .

یوه ورځ یوهٔ مصروف سوداګر پهٔ اوږه لاس ورکېښود ورته ویې ویل :

وروړ کیه ! هر څوک پهٔ خپلو خولو کې ډوب دي ، خپله غریبي دي کوه کهٔ څوک شناخته راغلل خبله

به احوال در کړي . نور نو مهٔ ځان پهٔ عذابوه او مهٔ نور .
اکثرو پوښتیدلیو به لهٔ خپله فکره ځواب را وویست :
سږکال اوبه لږې وې ، ممکن هلته ښکې نهٔ وي شوي .
ــ ملخ ډیر پیدا شوي ، ستاسې کار به یې وران کړی وي .
ــ لارې ډیرې ګډې وډې دي ، څوك پهٔ اسانه نهٔ راځي .
ــ روسانو کښتونه خراب کړل ....
ددوی د سیمې مهاجر پهٔ بلوچستان او زاهدان کې اوسیدل، کله ناکله به یې زړهٔ وغوښتل چې کار پریږدي ، پیسې پهٔ پور ومومي او کوټې ته ولاړ شي، خو بیا به د نن سبا پهٔ تمه منتظر پاتې شو.
ګرمي ورو ورو کمه شوه ، خو ددهٔ غم لږ نهٔ شو .
دی لا د ځواب پهٔ لټه کې و. یوه ورځ ټیکه دار وویل :
پهٔ هفته نیمه کې به کهٔ خدای کول د کاڼو ماتولو کار ختم شي .
نور مزدوران د اینده ورځو پهٔ فکر کې شول خو دی بل فکر ته ورګار نهٔ و . دې لوی غم له ورو غمونو فارغ کړی و . د ټیکدار د کار ختمیدنې ته لا دوه ورځې پاته وې چې مازدیګر مهال د " زیرې " نه بار یو موټر ددهٔ مخې ته تیر شو . د زیرې موټرحاجي تورګل وریاد کړ .هغه به هم هر منی پیښور ته زیره راوړه . د حاجي د لیدو امید یې زړهٔ ته لاره وموندله . ډیر بې صبره شو او لهٔ ټیکداره یې اجازه وغوښتله . هغه وموسیدهٔ او ورته ویې ویل :
بچیه ! کار پهٔ نیمایي کې مهٔ پریږده ، زما کار خو بل څوك هم کولی شي ، مګر دا تا ته بده ده ، دا به دې عادت شي .

دهٔ ځواب ورکړ :
صیب ! تبه مې ده .
هغه ددهٔ د لاس نبض وکوت ، ویې خندل او ویې ویل :
خوښه دې ، زهٔ ستا دپاره وایم .
او بیا یې یو لسګون ورکړ . دهٔ د کور کلي د احوال اخیستلو دپاره ډیر ځله رخصت غوښتی و نو ځکه یې دا دروغ وویل ، خو دروغو داسې وشرماوهٔ چې پورته یې نهٔ شوای کتلی ، لس روپۍ یې جیب ته کړې او بې سلامه بې کلامه د " بورډ " خواته رهي شو .
ټیکدار پسې غږ وکړ:
وا هلکه ! کابلیه ! دې خوا وګوره ! خو دهٔ د بیرته کتلو قدرت نهٔ درلود هغه ور پسې ولاړشو راګیر یې کړ او ورته یې وویل :
بچیه ! زهٔ خو د چا حق نهٔ شم خوړلی ، هن دا دوه روپۍ نورې هم واخله .
دی مخ پهٔ بورډ روان و ، کهٔ څهٔ هم ددهٔ هغوی ته شا وه خو داسې احساس یې کاوهٔ چې د کار ټول ملګرې دهٔ ته ګوري او ورپسې خاندي.
د لمر سترګې لهٔ خیبره افغانستان ته کتل.چې بورډ ته ورسید پهٔ لمر او خیبر یې یو ځغلنده نظر واچاوهٔ او بیا پهٔ بس کې سپور شو .
لهٔ بسه پهٔ "کابلۍ " کې کوز شو .د زیرې سوداګر یې پهٔ لس پنځلس منټه کې وموندل او حاجي تورګل هم ددهٔ لهٔ اټکل سره سم پیښور ته راغلی و .
حاجي لهٔ اصله ددوی کلیوال و خولس پنځه لس کاله پخوا یې ښار ته کډه کړې وه او دکلي نوی

زلمیان یې نهٔ پېژندل ، مګر دهٔ سنهٔ پېژاند . حاجي یې پهٔ یوهٔ کافي کې وموند او وروسته لهٔ روغبړه یې ځان ور معرفي کړ .

حاجي پیاده ته وویل چې یو بل چای راوړي او بیا یې لهٔ دهٔ څخه د کار روزګار پوښتنې وکړې . دهٔ ژر ژر ځوابونه ورکړل او د خپلو پوښتنو د کولو وخت یې وموندهٔ ، خو نهٔ پوهیدهٔ چې لهٔ کومه ځایه یې شروع کړي . د رنګو کورونو سوال اصلي سوال و خو جرات یې ونهٔ کړ ، د منفي ځواب د اوریدنې توان یې نه درلود ، خاموش پاتې شو . سوداګر پهٔ خولهٔ و . دهٔ د سوداګر سترګو ته کتل او هغه د پیالې پهٔ مینځ کې د چایو ډکې ته ، څهٔ وخت نور هم تیر شو ، بې صبره شو او پوښتنې یې شروع کړې :

— د کلي احوال مو نهٔ درلود ؟

— زوړ حال و .

— سږ کال ولې چا ختکي رانهٔ وړل ؟

— روسانو پهٔ ټول کښې کروندې ورانې کړې .

— پلار مې زما پهٔ نامه لیک در نهٔ کړ ؟

— نه .

— دا خو یې سستي کړې ده ، چې ولې ؟

— خط نهٔ راوړل کیږي .

— ولې ، حکومت یې نهٔ پریږدي !

— هو ، پهٔ لاره کښې ډیرې تلاشۍ وي .

ددې ځوابونو لهٔ اوریدو یې خپل مطلب تر لاسه نهٔ کړ . د نیغو پوښتنو پهٔ فکر کښې شو . خولهٔ یې ... راټوله کړه ، شا یې راښکله خو پوښتنه یې

ونهٔ کړی شوه . حاجي د چایو غوړپونه ژر ژر کول ، پښنه یې پوړوله او ساعت ته یې ژر ژر کتل .
دی پوه شو چې د حاجي بیړه ده او شاید ژر ولاړ شي . خپل زړهٔ یې وغړاوهٔ ، خپل فکر یې وجنګاوهٔ او خپله اراده یې وهڅوله خو څه یې ترې جوړ نهٔ کړل . ددروغو پوښتنې یې پیل کړې :
ـ دا ریشتیا ده چې پلار مې بل کور ته کډه کړې ده ؟
ـ زهٔ نهٔ یم خبر .
د زړهٔ دربا یې ډیره شوه . د حاجي ناکراره حالت او ځان ناخبر ښودلو یې حال بل کړ ، وارخطا شو ، د زړهٔ دربا یې راټاته شوه خو ځان یې پهٔ غیرت کښېنیو ، بله پوښتنه یې وکړه :
ـ چا راته وویل چې پلار مې سخت ناجوړ دی ، تهٔ خو یې د صحت لهٔ حاله نهٔ یې خبر ؟ !
ـ نه ، والله ما څهٔ نهٔ دي اوریدلي .
حاجي ناکراره معلومیدهٔ ، ددهٔ سره د هغه د وتلو ویره ډیره شوه . دهٔ ، دې نه پرته چې خبرې قطع شي ، خپلو پوښتنو ته دوام ورکړ :
ـ نو روسان چې راغلي وو ډیر تاوان به یې رسولی وي ؟
ـ حامخا .
ـ ډیره تباهي به شوې وي ؟
حاجي وموسیدهٔ ، یو ځل بیا یې خپل ساعت ته وکتل او ځواب یې ورکړ :
ـ هو ، نو .
ـ څو تنه به شهیدان شوي وو ؟
ـ والله پوره شمیر خو یې نهٔ دی معلوم . دومره نهٔ و .

لکه چې بس دغه دوه کورونه يې وران کړي وو .
ډېر نهٔ وو شهيدان شوي . دا لږ لږ خو درمعلومه
ده چې هره ورځ شهيدان کيږي. خداى به هر څهٔ
اسانه کړي . دومره غم يې مهٔ کوه .
او پهٔ داسې حال کښې چې ولاړيدهٔ خپلو خبرو ته
يې ادامه ورکړه :
— اورې ! هر څهٔ د هغه پهٔ لاس کښې دي . خپله
غريبي کوه . لهٔ ځانه حسن غمکش مهٔ جوړوه .
دى هم لهٔ حاجي سره غبرګ را ولاړ شو . پښې
يې پوړېدلې . سم دريدلى نهٔ شوى . د هغو دوو
کورونو پوښتنه يې نهٔ شوه کولى ، غبرګ ليمهٔ يې
پوښتنې پوښتنې وې خو ژبه يې بنده وه . حاجي د
خداى پامانى پر وخت ورته وويل :
— زهٔ به پوره يوه هفته پهٔ پيښور کښې يم ، کهٔ دې
پيسې ميسې پهٔ کار وې غږ کوه ، اوس خو زما
چيرې ضروري کار دى ځوك ګورم ، بيا به انشاالله
سره ګورو .
حاجي د خداى پامانى لاس ورکړ او ځيني رهي شو .
ددهٔ ژبه بنده وه . پښې يې پوړېدلې . ځان يې نهٔ
شواى تکيه کولى . درې لوى او يو کوچينى لحد يې
لکه ځورونکي پيريان لهٔ سترګو نه لرې کيدل . د
منفي ځواب تصور د ړنګو کورونو پهٔ باب د پوښتنې
اراده پهٔ کښې وژلې وه .
حاجي روان شو خو ځو کامه يې لا نهٔ وو اخيستي
چې مخ يې را واړاوهٔ ورته ويې ويل :
— هلګه ! زهٔ يوه هفته وروسته روان يم . کهٔ دې

پلار یا کور ته څهٔ لیږي نو برابر یې کړه ، لهٔ خطه پرته هر شی وړم ، خو ګوره چې ډیر غټ یا دروند شی نهٔ وي . ګوره ، خامخا یې برابرکړه ، پلار مور خوشحاله ساته . د دهٔ پهٔ ذهن کښې امید پر ناامیدۍ غلبه ومونده ، جرات یې پیدا کړ او پهٔ داسې حال کښې چې حاجي ته یې ځان رساوهٔ ، لهٔ هغه د هغو دوو کورونو پهٔ باب پوښتنه وکړه .

حاجي وخندل او پهٔ داسې حال کښې چې دوباره یې د خدای پامانۍ لاس ورکاوهٔ ورته وویل :

— زوروره ته لا تر اوسه خبر نهٔ یې چې هغه خو د میرزاخان د زامنو کورونه وو بیغمه اوسه تاسو ته خیر خیریت دی . د خدای ساده !

پر دهٔ د امید او خوشحالۍ داسې جذبات خپاره شول لکه د چا چې واقعاً مړه را ژوندي شوې وي .

پهٔ مالګه منډهي کښې د پېښور د منې د شپو خوندوره هوا چلیده . لهٔ رسټورانونو د هندي مستې موسیقي تیز اوازونه را تلل ، د شباب ویده شوی احساس یې پهٔ ټول قوت سره را ویښ شو او لهٔ دې نه پرته چې شاوخوا وګوري د سړك بلې غاړې ته یې د تیریدو هڅه وکړه .

هغه داسې ګامونه اخیستل لکه وزرونه چې یې کړي او د ځمکې د جاذبې قوت یې مغلوب کړی وي . خو دی لا د سړك بلې غاړې ته نهٔ و رسیدلی چې د ریکشا سوې کریغه شوه . بریك یې دومره شدید و چې ټایرونو یې پر سړك دوه توري لیکې جوړې کړې . ډیر نژدې و چې ریکشا یې ووهي خو خدای

بچ کړ .

په هغه څو ثانیو کښې د جیل او جرمانې تصور د ریکشا د ډریور روحیه دومره ځپلې وه چې د عادت بر خلاف یې ، لکه څوک چې چا ته خوشامندې کوي ، په ځورا عاجزۍ ورته وویل :

— مړه ! څوک داسې نه کوي !!

هغه سپین شی

هغه سپین شی ، د دهٔ پر ذهن داسې خپور و ، لکه د لمر پهٔ غیاب کې ، چې تیاره پر دنیا خپره شي .

عبدالله به معمولي پوښتنې ته ، پهٔ ډیر زحمت ځواب ورکاوهٔ ، خو کهٔ به پهٔ کوځه کښې هلکانو ورته وویل ، چې هغه سپین شی چیرته دی ؟ نو د دهٔ شونډې به موسکې شوې او بې لهٔ څهٔ سوچه به یې سمدستي ځواب ورکړ :

- « هغه سپین شی مې پلار وړی دی راوړي یې ! »

او بیا به د دهٔ پر شونډو نرۍ موسکا د هلکانو پهٔ خندا کې داسې محوه شوه ، لکه شپه ، چې د سحر

په پلوشو کې پوپنا شي .

نورو هلکانو به منډې وهلې ، لوبې به یې کولې او مشغولیدل به ، خو عبدالله به غلی ولاړ و . هغه ګول غوندې و . چې د ترور به وریام شو ، نو ویل به یې :

« یتیم دی ، یتیمان دغسې وي . »

او د مور به ورته ځینې وخت بې ارادې له خولې ووتل :

« په مور د خدای امر شوی دی » .

عبدالله به ډیرې کمې خبرې کولې - آرام به و . داسې به معلومیده لکه فکرچې کوي ، خو فکر یې نه شوای کولای . شاید چورت به یې واهه . آیا چورت وهلو ته یې ضرورت درلود ؟

مور ډیر ناراوه . د هغې یواځینی زوی و . جامې به یې د نورو ترجامو ښې وي . ښه ښکلې سدرۍ به یې اغوستې وه او د مغازې قیمتي بوټان به یې په پښو وو . په کلي کې صرف عبدالله داسې کوچنی و ، چې بایسکل یې درلود . ده چاته ، نه و ویلي ، چې بایسکل راته واخله .

ده هیڅ شی هم نه غوښتل . د ډوډۍ په خوړلو به یې صرف هغه وخت شروع کوله ، چې مور به ورته وویل :

خوره - زویه ! ډوډۍ سړیږي ! » .

کله ، چې مور د لاس وشی خرڅ کړ او عبدالله ته یې بایسکل واخیست ، نو عبدالله صرف هغه وخت بایسکل ته ورنږدې شو چې مور ورته وویل :

« بایسکل مي ستا د یاره اخیستی دی ، زده يې کړه ، پرې سپریږه ! » .

یوه ورځ سحر د معمول په شان عبدالله د مور په غوښتنه کوځي ته ووت ، مور سوړ اسویلی پسې ویوست او بیا په خپل کار لګیا شوه . دې ځای جارو کاوه ، چې د عبدالله غږ يې واوریده :

« ادې ! زیری مي دربانديې ، ماما راغی ! » .

مور يې دا دوه کاله خپل ورور نه و لیدلی . ورور يې پخوا طالب و ، خو اوس يې په لرې غرونو کې جهاد کاوه . دوه کاله د مخه يې ږیره نه وه ، خو اوس يې ښایسته یو موټی ږیره پر مخ وه . سپین پټکی يې په سر و . سپینې جامې يې اغوستې وې . ټوپك يې په اوږه و . مور د زوی خوشحالۍ داسې خوشحاله کړې وه ، چې تر هر څه د مخه يې ورور ویوښتو :

عبدالله څنګه ویپېژندلې ؟

– په ډېر لویانو ورویپېژندلم او بیا يې غاړې ته لاسونه را واچول نام خدا اوس غټ شوی دی .

د عبدالله مور غبرګې خوشحالۍ محسوس کړې . زوی يې ګرده ورځ د ماما څنګ ته ناست و ، له هغه سره يې مینه کوله . هغه د ماما څنګ ته خوشحاله ناست و ، خو د دې خوشحالۍ عمرلنډ شو . د قوي د رانګ آوازه خپره شوه او سبا ته يې مجاهد ماما بیا د سفر موزې په پښو کړې .

مور يې په زوی پورې د خاوند غم هېر کړی و . چې کله به پېژندویو ورته وویل :

- « ډیر غمونه مهٔ خوره ، ځان دي یو موټی کړ . د هرچا ساتندوی خدای دی . داسي خواران هم خدای ساتي ، چي پر مېنه يې سړی نهٔ دی پاتې - تهٔ لا بختوره يې . شکر باسه خدای زوی درکړی دی ، لوی به يې کړي ... »

دي ته به ژړا ورغله ، ویل به يې :

- « زهٔ د زوی غمو وخوړم . ما پهٔ دهٔ پوري هغه ځوانيمرګ هیر کړی دی - ګوله بلا ده - لکه کوڼ هسي به درته ګوري نهٔ به پهٔ خپله خبري کوي - نهٔ به د بل پهٔ خبره سم پوهیزي ... » .

کهٔ به عبدالله د مور د اوښکو داري هم ولیدي ، څهٔ خاص تاثیر يې پاندي نهٔ کاوهٔ . د هغه اړیکي لهٔ نورو سره او لهٔ شاوخوا سره شلیدلي غوندي وي . ډیر لږ به داسي پیښیده ، چي عبدالله نوروته او بل څهٔ ته توجه وکړي . خو د مور به يې تل دهٔ ته پام و .

مور به تمامه ورځ د دهٔ څار کاوه . هغې پهٔ دي وجه نهٔ څاره ، چي بد کار به وکړي . نه - نه !! هغه کله هم بد کار نهٔ کاوهٔ . هغه اصلاً څهٔ کارنهٔ کاوهٔ . سهار به د چاپولهٔ څښلو وروسته تر هغو پوري ځای پرځای ناست و ، چي مور به ورته وویل :

« د باندي ووځه! لهٔ همزولو سره لوبي وکړه . »

او بیا به بې ارادي عبدالله را ولاړ شو د باندي به ووت .

عبدالله به د باندي لهٔ نورو هلکانو ګوښی چیرته ولاړ و . د هغو ځیني د لوبو تمه نهٔ کیده او چي وریام به يې شول ، نو پوښتو به يې :

- هغه سپین شی چیر ته دی ؛ او دهٔ به همیشنی ځواب ورکړ :

- هغه سپین شی مې پلار وړی دی راوړي يې !

یوه ورځ یې مور ، برنی مکالمه واوریده - اور پرې بل شو زوی یې کور ته را وباله او داسې یې ورته ، چې عبدالله یې هم لږ-لږ متوجه کړ . هغې ژړل او د دري کاله د مخه یو سحر ور یاد کړیدهٔ ، چې میړه یې ټوپك پر اوږه کړ او دی ته یې وویل :

- « نن دریمه ده ، چې وطن ته د روس لښکري راغلي دي - غزا را باندي فرض ده . تا به خدای سپارم او کوچنی زوی په تا . »

او بیا د عبدالله پلار لهٔ کوره ووت سپین بیرغ یې پهٔ لاس کې و . د غازیانو مخې ته رهي و . دري کلن زوی یې د کور پهٔ دروازه کښې ولاړ و او پلار ته یې وویل :

- بابا زهٔ هم ځم !

پلار یې مخ راواړاوه ورته یې وویل : -

« زهٔ ژر را ګرځم . »

زوی یې بیرغ ته لاس ونیو - پلار یې پهٔ مطلب پوه شو ، ویې ویل :

- دا سپین شی هم راوړم .

او څو ورځې وروسته ، لهٔ دې سحره د دوی پهٔ کور د غم ماښام داسې راخپور شو ، لکه لمر ، چې لویدلی وي او جهان ټول ماښام - ماښام وي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY OF ACKU 3084

نهه بجې

زه د دهٔ له نیولو ماښام خبر شوم تمامه شپه مې په اندیښنه کې تیره کړه او سحر د وخته د اولسوالۍ مرکز ته ورغلم . د روسانو لیدل ډیره ګرانه خبره ده نو ځکه د شناخته ازبکستاني د لیدلو په تمه د پوستې مخې ته د ویالې په غاړه کیناستم .

لس - لس نیمې بجې به وې چې په نظر راغی ژر ور ولاړ شوم او په حال مې خبر کړ . هغه پوستې ته دننه کړم او یوه روسي منصبدار ته یې وروستم . دهٔ منصبدار ته زما شکایت واوراوهٔ خو هغه صرف

سر وخوځاوه . څو شيبې وروسته - ازبکستانی ووت او دوه روسي عسکر راغلل . عسکرو تر مړوند ونیولم . یوې کوټې ته یې ننویستم او ور یې را پسې پورې کړ . تمامه ورځ په کوټه کښې یوازې پروت وم . لوږه تنده مې نه محسوسوله خو یخنی ډیره زیاته وه .

د شپې په نهه بجې یې له کوټې را بهر کړم او په یوه توره خونه کښې یې د هغه منصبدار مخې ته ودرولم چې سحر مې لیدلی و . منصبدار د ترجمان په مرسته له ما پوښتنې شروع کړې - د هغه پوښتنې عجیبه غوندې وې . راته ویل یې چې د کوم ځاې یی ؟ لوست ، لیك کولی شې کنه ؟ څو کلن یې ؟ څه شی دې ډیر خوښیږي ؟ له څه دې بد راځي ؟ څومره جایداد لري ؟ پس له مرګه به څه کیږي ؟ او له مرګه ولې ویریږې ؟ د پلار څووم اولاد یې ؟ څه کار کوي ؟ ولې بې معلمی بل کار نه کوي ؟ د کوم مضمون او کوم صنف معلم یې ؟ او ...

ما د هغه ټولو پوښتنو ته ځوابونه ورکړل . بیایې راته - اشاره وکړه چې په کرسی کښینه . زه په کرسی کیناستم . څو لحظې وروسته دوو تنو عسکرو زما ورور راووست . ورور مې ډیر وارخطا معلومیده چې په ما یې سترګې ولګیدې ژړا ورغله . منصبدار په قهر شو ، میز یې په سوك وواهه او په روسي ژبه یې څه وویل . ترجمان مې ورور ته وویل چې مه ژاړه ، نن شپه څه درته نه وایي ، صرف څو پوښتنې کوي . دوی له ببري هم داسې پوښتنې

وکړي لکه چې له ما یې کړې وې . په آخر کښې یې ورته وویل :
- سبه اوس نو هغه هلك را وښیه چې پرون ماښام یې کله شینکوف - وتښتاوه او ستا د دوکان مخې ته تیر شو ؟ ورور مې ژړغونی شو او ځواب یې ورکړ چې نه یې پیژنم .
دوی ماته مخ را واړاوه ، راته یې وویل :
- ورور دې هغه هلك چې تیر ماښام یې ټوپك وتښتاوه لیدلی دی مګر نه یې راښیي ؛ نن شپه تر سهار نهو بجو پورې وخت لرې ؛ ته باید ورور قانع کړې چې سړی را وښیي . ، کنه ، ستاسو دواړو د اعدام حکم صادر شو ! په نهو بجو باید اعدام شئ !!
زه او هغه یې دا ځل یوځای کړو . ځولنې یې را ـ
واچولې کوټه نمناکه او ډیره سړه وه . د ویرې او یخنی په وجه - زما ټول بدن پوړیدو اود غاښونو کړچا مې دومره - ډیره وه چې عسکر راغی ؛ د لاس په څراغ یې کوټه روڼه کړه او چې کله مطمئن شو نو پوزخند یې وواهه او بیرته ووت .
ورور ته مې وویل چې په څه یې نیولی یې او څوك درنه غواړي ؟ هغه سلګی وهلې او یوه - یوه خبره یې ترخولې وتله :
- پرون مې د مازدیګر او ماښام ترمنځ یو سړی ولید چې ټوپك ورسره دی او منډې وهي . ما پدې وخت کښې د دوکان وریورې کاوه څو د پوستې له خوا ډیرې ډزې کیدلې او څو دقیقې د دوکان مخې ته ودریدم . زه لا ولاړ وم چې روسان راغلل ، زه یې

ونیولم او پوستي ته يې راوستلم . تيره شپه يې
ډير ووهلم چې سړی راوښيه څو ما څوك
ورښوولي وای ؟
- ولې ، سړی تا ونهٔ پيژاندهٔ ؟
- نه ، زما هغه وخت ورته پام شو چې لهٔ دوکانه
تير شوی و او ماته يې شا وه .
ما پهٔ توره شپه کښې د ورور د ژړا غږ اوريدهٔ .
دهٔ ژړل او نهٔ صبريدهٔ . ما هيڅ فکر نهٔ شو کولی .
د تيرې ورځې پيښې مې پهٔ ذهن کښې تيريدې - را-
تيريدې . کله ناکله به مې د اعدام شيبه سترګو
ته ودريده . عسکر به مې وليدل چې د اعدام لوري
ته مې بيايي . ټوپکونه به مې پهٔ ذهن کښې را تير
شول چې ميلونه يې زما پهٔ لور دي او هغه ګوتې به
مې تر سترګو شوې چې ماشهٔ کشوي .
ما يو ناڅاپه د ورور ترغاړې لاسونه را حلقه
کړل - او بې ارادې مې ورته وويل :
ته چرت مهٔ خرابوه ، شپه لا پهٔ منځ کښې ده خدای
مهربان دی . خو هغه څهٔ نهٔ ويل . د هغه بدن ګرم
و او لکه چې پهٔ يخ نهٔ پوهيدهٔ .
يو وخت مې کتل چه ور را خلاص شو . د لاس د
څراغ رڼا د دوو تنو عسکرو پښې پهٔ نظر راغلې .
چې پورته مې وکتل يو پهٔ کښې زما پيژندوی
ازبکستانی و . د هغه پهٔ لاس کښې يوه کمپله وه .
کمپله يې زما خواته را واچوله . ما هغه ته وويل :
« مونږ بې ګناه يوو - آخر ولې مو وژنئ ؟ »
- دهٔ ځواب راکړ : « صبر پهٔ کار دی . انسان بايد

پهٔ هرحال کښې حوصله - وکړي » - دهٔ بس همدا خبري وکړې او لهٔ کوټې ووت .

ما د دهٔ د خبرو پهٔ باره کښې ډير فکر وکړ ، خو د اميد ټکی پهٔ کښې را معلوم نهٔ شو او زړهٔ مې ومنله چې د دې بې غيرته غلام پهٔ وس کښې څهٔ پوره ندي . مګر زما لهٔ دهٔ تمه نهٔ پرې کيده . ځکه تيره مياشت مې دهٔ ته پهٔ پټه يو قرآن شريف ورکړی و او ډير را څخه خوشحاله و .

ما ته بيا سبا را پهٔ ياد شوه . ورور ته مې پام شو . هغه اوس غلی و . ورنږدې شوم او کمپله مې وربانديې واچوله . ببري لهٔ ځانه کمپله لرې کړه . ما پوه کړ چه يخ به دې ووهي خو دهٔ ځواب را نهٔ کړ .

ببري د دولسو کلونو و او زهٔ اته ويشت کلن وم . هغه لا ډيرو تجربو ته اړتيا درلوده اواجل يې نهٔ شواى زغملی . زهٔ پدې خبره ډير ځوريدلم چې دی ما دوکاندار کړی و - کهٔ چيرته ... د ويرې ، خفګان او يوې مجهولې - ګناه احساس فکر کولو ته نهٔ پريښودلم يو وخت مې ځان ته پام شو چې پهٔ سر مې ډير درد دی . د ببري سلګۍ غلې شوې وې . زړهٔ راته وويل چې خبرې ورسره وکړم خو بيا منصرف شوم . ځکه شايد هغه به ويده و او نهٔ مې غوښتل چه را ويښ شي .

رڼا ورو - ورو را پيدا شوه . د کوټې پهٔ ديوال باندې وړه پنجره وه لهٔ هغې واوره را باديده او داسې معلوميده چې تمامه شپه واوره وريدله . ببری پهٔ تياره کښې لړ-لړ را ښکاريدهٔ . هغه پهٔ

څنګنو سر ایښی و . زهٔ یې تنفس ته ځك شوم ساه یې آرامه او منظمه ایسته ما ګومان وکړ چې ویده دی . کمپله مې وربانديې سوکه واچوله خو هغه کمپله پهٔ سوك ووهله او بیایې پهٔ ژړا پیل وکړ .

زما ډیر پام دهٔ ته و . صرف دې حالت پهٔ ګراروالم چې دی آرام کړم . لهٔ تیرو څو ساعتونو را هیسې مې لهٔ ورور سره مینه بې انتها زیاته شوې وه . هغه ته مې وویل :

- ته مه ژاړه ، تهٔ نهٔ پوهیږې ، دوی یواځې تحقیق رانه کوي ، ویروي مو ، نهٔ موږ وژني ، ډیر مهٔ وارخطا کیږه ! څو بیرې تیره شپه دومره وهل - ټکول لیدلي و چې لهٔ دوی یې د رحم او خلاصون تمه نهٔ شوای کولای .

رڼا نوره هم زیاته شوه . اوس مې د ورور سترګې سمې لیدلې . پهٔ تیاره کښې چې به بیري ژړل او ما به پهٔ تصور کښې د هغه لهٔ سترګو د اوښکو را تویدل لیدل نو لیمې یې زما پهٔ خیال کښې سمې نهٔ جوړیدلې د هغه د سترګو عکس به مې لهٔ حافظې ووت او تر ډیرو پورې به مې تلاش کاوهٔ چې د بیري سترګې ترسیم کړم .

د بیري سترګې پهٔ دا یوه شپه کښې لویدلې او پړسیدلې وې . هغه ماته نهٔ کتل . دیوال ته یې کتل او ژړ- ژړې ناړې تیرولې . ما ویوښت :

- تږی یې ؟ دهٔ بې لهٔ دې چې راته وګوري ځواب راکړ :

نه ، ما بیا ورته وویل :

- ته چرت مه خرابوه ، زه ازبکستاني يوه كړی يم .
هسې مو ويروي . چې اشتباه يې رفع شي بيرته مو پريږدي . د ده سترګې وبريښيدې ، د لومړي ځل د پاره يې راته وكتل او ويې پوښتلم :
- هغه څه وخت تاته وويل ؟
- كله چه نيولم يې .
- ته دي د نيولو كيسه راته تيره كړه !
ما د خپلو نيولو كيسه ورته وكړه او په دروغو مې د اوبكستاني د وعدې خبره وكړه . د ده په سترګو كښې د اميد ځلا زما د زړه تيارو ته هم لاره وكړه او پدې ډول مې د احمقانه اميد تتې رڼا ته پناه يووړه . زما ټول حواس په دې حماقت پوهيدل خو د ټولو لارو بنديدا يوه داسې لار راته جوړوله چې ممكن ژوند بې له هغې لارې بې مانا شي .
ماته ژر سودا را ولويده چې هسې نه دده ته زما او ازبكستاني مخكيني خبرې وريادې شي . خو ده څه ونه ويل . ممكن هغه خبرې به يې هيرې وې او يا به اصلاً ورته متوجه نه و . ده له څو دقيقو سكوته وروسته راته وويل :
« لالا ، ما د دوكان كونجي د بوټ په تل كښې پټه كړې ده ، فكر دي ورته وي . » ما « ښه » وويل او خبرې ته يې په چورت كښې ولاړم .
رڼا نوره هم زياته شوه . ما ساعت ته وكتل د سحر اووه نيمې بجې وې . څو د قيقې بعد ورخلاص شو اول يو روسې راغی او بيا هغه ازبكستانی را د ننه شو ، سهارنۍ يې راوړه . ورور

مې ماته وکتل . ما ازبکستاني ته وويل :
- تاته ډېر امید لرو ! هغه غږ ونهٔ کړ ، روسي ورسره څهٔ خبرې وکړې او دواړه لهٔ کوټې ووتل .
د عسکر خاموشي ببری لږ څهٔ متغیرکړ . تر ډیرو پورې یې ماته کتل او بیایې پهٔ خوراك شروع وکړه .
ما د هغه د پاره څو ګولې ترستونې تیرې کړې .
تر ډوډۍ وروسته مې کمیله پهٔ سر واچوله او وروته مې بهانه وکړه چې خوب راځي . ما نهٔ غوښتل چې دی د خپل ځان لهٔ دم پهٔ دم ډیریدونکي اضطرابه خبر کړم . څلور اتیا دقیقې پاتې وې .
ترکمیلې لاندې پهٔ تصورکښې نهو بجو ته ولاړم .
لهٔ ځان سره مې فیصله وکړه چې صرف یو خواهش به ځنې کوم :
« پهٔ سر او مخ مې مهٔ ولئ ! .
سوچونو پهٔ مخه کړم د ګولۍ د پاره سینه مناسب ځای ده ، پهٔ تېر باندې لګیدل میړانه ده .
د مرګ پهٔ وخت باید سترګې پټې کړم .
دوه - درې دقیقې زحمت دی . مرګ څه دی ؟ مرګ یو مرموز حقیقت دی . مرګ پهٔ هرچا راځي . مرګ ډیر را لنډ دی .
د جند پهٔ باره کښې باید فکر، ونهٔ کړم . د روح پهٔ باره کښې فکر لازم دی .زهٔ روح یم او روح زهٔ یم .
دا مړ بدن څو لکه وتلی غاښ د هیسته اچولو او هیرولو وړ دی . څو ساعته وروسته به مې روح د پلار او مور ارواوې وګوري . ممکن هغوی خوشحاله شي چې زهٔ شهید شوی یم . بیا به لهٔ ارواوو سره

والوزم . آسمانونه به وګورم . آه خدایه ! په آسمانونو کښې هر څه ناآشنا دي . په اسمان کښې تر اوسیدو د ځمکې له احواله خبریدا خوندوره ده . زه به ځمکه نه هیروم . په ځمکه باندې به څه تیریږي ؟ زامن به مې د مور څنګ ته ناست وي او حیران به وي چې هغه ولې ژاړي ، په هلکانو پسې به څوك راشي د باندې به یې یوسي ، خوشحاله به یې کړي . سخت ژمی دی . د پاتیا مراسم ډیر سخته دي . زه به هره ورځ کوښښ کوم چې د کور - کلي احوال واخلم . ببری به هم راسره ملګری وي . ببري ته به مې مور ډیره خوشحاله شي . ادې چې مې مړه کیدله نو د ده نوم یې دوه - درې ځلې واخیست او بیایې کلمه وویله او ساه یې ورکړه . آه ! د ورور بدن به مې چیرته پروت وي ؟ په واورو کښې پروت دی . په وینو لړلی دی . غوښې یې خاورې کیږي . هډوکي یې توریږي ، دوړیږي او ورکیږي . د هغه روح نه شم احساسولی اف ! دا نه شم زغملی چې د هغه بدن دې نه وي . هغه زه له رنګه پیژنم او د هغه روح ته لا پدې دنیا کښې ډیر کلونه پاتې دي چې ځانګړې نخښې پیدا کړي . هغه په ډیر بد عمر مري ...

په ستوني مې درد دی ، تبه مې ورو - ورو ډیریږي . ... یو لوړ غر دی . ډیر لوړ دی . د غره په یوه هسکه ډډه باندې نه د کوزیدلو لار شته او نه د ختلو . شي لاس ته مې خورا ژور ګړنګ دی . ببری

را سره ملګري دي . د هغهٔ پښه وښوئيده . نيم ځوړنده دى . هغه چيغې وهې او زما لاس يې ټينګ نيولى دى . ما کيڼ لاس پهٔ يوې تيزې پورې ونيو خو تيزه هم لهٔ ځيله ځايه را خطا کيږي .
دره ډيره ژوره ده ... پهٔ همدې وخت کښې مې چيغې کړې او لهٔ خوبه را ويښ شوم . ببرى حيران - حيران راته ګورې خو زهٔ ژر ورته وايم : پهٔ خوب کښې وډار شوم . هغه خپلې شونډې زبيښې اودواړه لاسونه يې د ورنو پهٔ منځ کښې نيولي دي .
زما تبه ده ، پهٔ سر مې خورا ډير درد دى . ساعت ته ګورم : پنځه ديرش دقيقې پاتې دي . پهٔ پوزې ، غوږونو ، مخ ، ټټر او د سر پهٔ کاسې باندې جدا ، جدا لاس را تيروم کاشکې ممکنه شي چې د ببرې پهٔ بدن هم لاس را تير کړم او د وجود موجوديت يې لمس کړم .
لهٔ کمپلې مې سر را بهر کړ . ساعت اته بجې او دوه څلويښت دقيقې وې . د کوټې د رڼا پهٔ څير مې پهٔ ذهن کښې هم رڼا راغله او دهٔ ته مې وويل :
- د تحقيق پهٔ وخت کښې څوك وروښيه .
- ما څوك ندي ليدلي ، زهٔ څوك وروښيم ؟
- معصوم مجاهد وروښيه . هغه نهٔ شي نيولى . پهٔ جبهه کښې دى .
- دوى وايي چې د ټوپك تښتونکى هلك دى .
معصوم خو لوى سړى دى .
- دوى معصوم څهٔ پيژني چې لوى دى کهٔ ووړ ؟
- کهٔ ور معلوم شو .
- د معصوم تر پيژندلو پورې لا وخت شته .

- سمه ده .

دا ځل مې د امید رڼا واقعاً هم محسوسه کړه او له څهٔ نوره سوچه وروسته مې ببري ته وویل چې وزګاره مهٔ کینه ، د تحقیق تر شروع پورې کلمه شریفه وایه .

نهو بجو ته څلور دقیقې پاتې دي . زهٔ او دی دواړه کلمه شریفه وایو ، خو زما فکر د هغو بوټونو آوازونو ته متوجه دی چې له بیرونه راځي . د ګامونو آوازونه مې زړهٔ دربوي او د اطمینان تته ډیوه پوړوی . زهٔ مې ورور ته وایم :

- ګوره ، ورته وایې به چې وړمه شپه وارخطا شوم نو ځکه مې د سړي نوم نهٔ شوی ښودلی . دروازه خلاصه شوه . څلور تنه عسکر را ننوتل . مونږ دواړه یې پهٔ مخه کړو . زما او د ببري د دواړو پښې پوړیږي . زهٔ هغه ته وایم : ځان پهٔ غیرت کښې ونیسه ! پهٔ حقیقت کښې هغه ته نهٔ وایم بلکې ځان ته وایم . واوره پهٔ شدت اوري . زما غاښونه له ډیره یخه پهٔ یو بل بې اختیاره لګیږي . د مستنطق د خونې د باندې یې زهٔ ودرولم او دی یې د ننه ورووست . زهٔ پهٔ پښو نهٔ شم دریدلی او عسکرو یې تر مړوندوونو نیولی یم شیبه نیمه وروسته یې ببري را وایست .

هغه دوو عسکرو تر تخرګونو نیولی دی . د ده ماته پام ندی خو زهٔ ورته ګورم . زهٔ یې هم ورووستم . د بیګني سړي مخې ته ولاړ یم . هغه را-نه پوښتنه کوي : آیا د شپې دې ورور قانع نهٔ کړ

چې سړی را وشنیږ ؟

- هغه ماته سړی را وښودهٔ او ویل یې چې ورمه شپه مې هم لهٔ ډیرې وارخطایئ د سړي نوم نهٔ واخیستی .

- ښه ، لطفاً ووایه چې کله شینکوف چا تښتولی دی ؟

- معصوم نومې هلك تښتولی دی . (د ټوپك ډزې اورم چې لهٔ بیرونه راځي) .

- د کوم کلي اوسیدونکی دی ؟

- د زرغون کلي .

- د پلار نوم یې ؟

- محمد نظر .

خو د ځوابونو پهٔ پای کښې وایي چې تاسو دروغ وایاست . دواړه باید في الفور اعدام شئ !

دوو تنو روسانو زهٔ هم لهٔ تخرګونو نیولی یم او بیایي مې . زهٔ پهٔ خپلو پښو نهٔ شم تللی ، خو لهٔ ډیرې غصې ورته وایم : ما پریږدئ - پهٔ خپلو پښو ځم ! هغوی راته بد - بد ګوري زما پهٔ مطلب نهٔ پوهیږي .

زهٔ یې یوې چاردیوارۍ ته وروستی یم . د دیوال بیخ ته پهٔ واوروباندې یو مړی پروت دی . ګیډه یې را معلومیږي چې پهٔ وینو سره ده . زهٔ ببری پسې غواړم - هغه پهٔ واورو - باندې ناست دی . پلتۍ یې وهلې دي . لاسونه یې پهٔ واورو کښې دي ښکته ګوري .

عسکرو ببری را ولاړ کړ . مونږ دواړه یې پهٔ

جدا - جدا کرسیو کینولو لاسونه او پښې یې په کرسۍ پورې ټینګ - ټینګ را وتړل . زه او دی یې له یو بله لرې کړو زمونږ کرسۍ یې دیوال ته تکیه کړې . مستنطق را پیدا شو . دواړه یې معاینه کړو . زمونږ د بدن د حرارت درجه یې یاداشت کړه او څو دقیقې کیږي چې نیغ - نیغ راته ګوري . زه کوښښ کوم چې د سترګو له لارې زارۍ ورته وکړم .

مستنطق اوس زمونږ له معاینه کولو لاس واخیست . عسکر تیارسی شول . د ټوپکو خولې یې راواړولې . ترجمان یو - دوه ... وایې او مستنطق له وخته استفاده کوي ، بیا مونږ ته را نژدې کیږي ، راته ګوري ، معاینه کوي مو او دا دی را څخه لیرې شو .

شپږ وویل شول ، ما سترګې پټې کړې او صرف دا اوس را په یاد شول چې ما باید خواهش کړی وای چې په سر او مخ مې مه ولئ . خوکار ترکار تیر دی .

زه د ټوپکو ډزې اورم او احساس کوم چې په ما مرمۍ نه لګیږي . ډزې جارې دي . زما چپ مړوند لږ څه ګرم شو . ورو ، ورو بې حاله کیږم . داسې احساس کوم چې په زړه کښې هوښیار یم . زه له شاوخوا جدا کیږم . زه غم هیروم ، زه سبادي هیروم ، له زمان او مکانه لرې یم او له دردو لذت سره ناآشنا شوم ... خو زما په بدن کښې یو ډیر پټ شی لا ژوندی دی ...

زهٔ پهٔ هغه کوټه کښې پروت يم چې د اعدام شيه مې پکښې تيره کړه . ببري هم پروت دی . زهٔ دلته کله راغلی يم ؟ زهٔ دلته چا راوستی يم ؟ زهٔ ببري ته ګورم ، هغه چت ته ګوري او سترګې رپوي . رشتيا پهٔ يو لاس مې ډير درد دی . يو لاس مې دروند دی . يو لاس مې تړلی شوی دی . پښې مې را ټولې کړې او د ببري را پام شول . ببري لا څه نهٔ دي ويلي خو زهٔ ځنې پوښتم : څنګه يې ؟ د هغه آواز اورم چې وايي : « سنهٔ يم » .

د کوټې دروازه خلاصه شوه . دوهٔ کسه را ننوتل . مالهٔ ويرې سترګې پټې کړې . « ولاړيدلی شې » دا غږ اشنا دی ، سترګې مې رونې کړې - ازبکستانی مې سرته ولاړ و . هغه لاس راکړ او را ولاړ شوم . ببری مې پهٔ څنګ کښې دی او لهٔ کوټې راوزو .

ازبکستانی راته وايي : چې زيری درکوم - خلاص شوئ ! خو ما نه شوی منلی ، زهٔ او ببری لهٔ هغه سره لهٔ پوستې ووتلو او د باندې مې ورته وويل : دا څهٔ کيسه وه ؟ هغه شاوخواته وکتل او بيايې سوکه راته وويل : ستاسو مستنطق لهٔ دې سره علاقه لري چې د مرګ پهٔ وخت کښې د انسان روحيات معلوم کړي . کهٔ څهٔ هم هغه ويلي وو چې پهٔ سر او ټټري فير مهٔ کوئ - چې د بې ګناه خلکو د مرګ احتمال کم شي - مګر بيا هم بايد شکر وباسئ چې ژوندي خلاص شوئ .

ما ورته وويل : مونږ يې صرف د دې د پاره نيولي وو ؟ دهٔ ځواب راکړ : نه ستاسې ورور يې

پدې خاطر نيولی و چې د کله شينکوف تښتونکی وروښيئ او په اوله شېبه يې ډير وواهه ، خو په سحر يې معلومه شوه چې د کله شينکوف تښتونکی وژل شوی دی ، او مړی يې د پوستې شاته په يوه کنده کښې پروت دی .
ما ځکه منصبدار ته وروستلئ چې گوندې اوس به ورور در خلاص کړي خو هغه تاسې يوه شېبه د خپلې څیړنې او تجربې د پاره معطله کړئ . ما ورته وويل : - زما لاس لکه چې مات دی ؟ ده وويل : شکر وباسه چې نور روغ يې او ورور خو دې د خدای (ج) په فضل بيخي سمه دی . ببرې ويوښت :
- په پوستې کښې هغه مړی د چا و ؟ ده ووې د ټوپك تښتونکي و . هغه اجازه وغوښتله او پوستې ته ستون شو . له پوستې سل - سل و شل متره لرې په يوه کنده کښې د هغه هلك مړی پروت و ، چې مونږ په پوسته کښې ليدلی و . د هغه په ملا گولۍ لگېدلې او تر گيډې را وتلې وې . پښې او لاسونه يې کاږه - واږه و . ما ببرې ته وويل :
- چې لاسونه او پښې يې سمې کړه . هغه کوښښ وکړ خو سم نه شول . د هلك جامې شنې وې . توره کورتۍ يې په ځان کښې وه . د کورتۍ تخرگونه يې پرې و ، په تندي يې شين خال و . تور ويښتان يې په سپينو واورو کښې بريښيدل . سترگې يې نيمکښه وې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشنا قبرونه

چیرته چې په ګونګۍ ناست و، د هغې برنډې
څنګ ته زما د ټګ راټګ لار وه . دا برنډه د کچه-
ګړۍ په شمالي اړخ کښې واقع ده . ما ته يې اصلي
څښتن نهٔ دی معلوم، خو هغه وخت د ګونګي په
تصرف کښې وه . د برنډې مخې ته لږ څهٔ وړاندې د
مهاجرو هديره ده . د کچه ګړۍ دې اړخ ته کورونه
نهٔ وو او په همدې وجه د تلو راتلو دپاره ښه
مناسبه ګوښه وه .

زهٔ ددې کمپ له خلکو سره نهٔ پيژنم خو ددوی
په هديره کښې درې داسې کسان ښخ دي چې اوس

مې هم نهٔ هیریږي او خیالونو - خوبونو ته ډیر راځي . پهٔ دې درې کسانو کښې یو ګور د یو بې کسه او ناشناسه افغان دی . هغه مازدیګر چې یې دا سړی ښخاوهٔ ، زهٔ د معمول غوندي لهٔ خپله کاره راتلم او د هدیرې څنګ ته تیریدم . پهٔ هدیره کښې ډیر اولس را پنډ و . د خلکو ټول ته ورننوتم . چا راته وویل چې دا سړی نن سحر پهٔ پاخه سړک باندې موټر وواهه او ځای پر ځای یې ووازهٔ . مړی تر اوسه پورې لهٔ پولیسو سره و ، خو ورثه یې معلومه نهٔ شوه او لهٔ ناچارۍ یې موږ ته د تدفین دپاره را وسپارهٔ . زهٔ د مړي کټ ته ورنږدې شوم د مخته ولاړو کسانو لهٔ شا مې غاړه ورهسکه کړه . د مړي پر بدن څادر غوړیدلی و . نور نهٔ ښکاریدهٔ . یوازې پښې یې لوڅې وې . د پښو تلې یې تکې زیړې اوښتې وې . تر کټ لاندې یې تور سلیپر بوټونه پراته وو . یو سپین ږیري ته یې څنګ لوري ووبل :
"دا بوټونه هم ددهٔ دي .
سلیپر تازه رنګ شوي او دوه ځایه پینه وو . زهٔ هلته څو شیبې ودریدم . د ځینو کسانو چې ماته را پام شو او نابلد ورمعلوم شوم نو لاره یې راکړه او ګواکې پهٔ پټه خولهٔ یې را څخه وغوښتل چې د مړي مخ وګورم ګوندې ویې پیژنم . کهٔ څهٔ هم دا زما اخلاقي وظیفه وه او باید لیدلی مې وای خو د مړي لهٔ مخه مې څادر پورته نهٔ کړ او د خلکو لهٔ منځه مې د را وتلو تکل وکړ . د را وتلو پهٔ وخت مې لهٔ چا ویوښتل چې سړی ځوان دی کهٔ زوړ .

هغه راته وویل :
چې زلمی دی .
پهٔ هغه شپه د ځوانیمرګ د زیړو پښو اوزړو سلیپرونو تصور را ګډ وډ کړ . پهٔ هغه شپه زما پهٔ بې شمیرو پښیمانیو یوه بله پښیماني هم اضافه شوه .دې شي ځورولم چې ما یې ولې حتی د مخ لهٔ لیدلو سره هم دلچسپي ښکاره نهٔ کړه .
سحر چې بیا کار ته تلم او هدیرې ته ورننږدې شوم نو سترګې مې وار د واره د دهٔ پهٔ ګور ولګیدې . د ګور خاوره لا نمناکه وه او تور بخونه معلومیده . څو شیبې یې د قبر خوا ته ودریدم . دوعا مې ورته وکړه . پهٔ هغه وخت به ګونګی د برنډې سیوري ته ناست و. ګونګی د خپلو مخصوصو اوازونو او اشارو پهٔ ذریعه و غوښتل چې ما ته د نوي ګور پهٔ باره کښې څهٔ ووایي . ددهٔ زړه وچې ورسره کښینم ، خو ما داسې ونهٔ کړل . یو خو ناوخته و او باید کار ته تللی وای او بله دا چې خدای شته لهٔ ګونګي مې لړ لړ ورځ کیدهٔ . هغه ناجوړ و او ورو ورو به تړخیدهٔ . د کمپ ځینو ماشومانو به چې دلته نږدې لوبې کولې او لهٔ ګونګي سره یې ورانه وه ، کله ناکله را ته ویل :
" یې ! یې ! دهٔ ته مهٔ ورنږدې کیږه ، دی سل دی .
" ما هم پهٔ ګونګي باندې د مسلول ګومان کاوهٔ او دماشومانو خبره مې ځکه زړهٔ منله چې هغو ضرور لهٔ خپلو مشرانو اوریدلي وو . پهٔ اوله کښې لهٔ ګونګي سره زما اړیکې کوچنیانو ته بې معنی

ښکاریدي . هغوی ته ګونګی بوډا لیونی هم ښکاریده او دده د لیونتوب د اثبات له پاره یې پوښتنه را نه کوله چې ته پوهیږې دا بوډا ولې د غرونو خواته ګوري ؟ چې ما به ورته وویل، زه نه پوهیږم ، نو دوی به په خندا - خندا کښې را ته وویل : دی له برنډې وطن ته ګوري .

ما به سحر او مازدیګر دلته ګونګی ، هدیره او ماشومان لیدل . زه سوکه - سوکه له دې حالت سره عادت شوم چې دا درې واړه د یو مثلث درې کونجونو ته ورته دي او د هدیرې د وجود غوندې دلته په دې مثلث کښې ګونګی او کوچینیان هم لازمي ټوکې دي .

ماشومان د ژوند په خیر سر تر پایه ناارامه وو او زور به یې ټوله فضا نیولې وه . خو ګونګی به خاموش و. ډیر لږ خوځیده، ورو- ورو به ټوخیده او له برنډې به یې د لویدیځ لور ته کتل . ګونګی تقریباً د مړو او ماشومانو تر منځ یو منځنی حیثیت درلود. دی دژوند او مرګ په برید کښې یو بې اعتباره مزی و.

کوچینانو د ځان له پاره بوډا یو مهم خنډ باله . دلته د کمپ له خړو خیمو، تنګو کوڅو او وړو غولیو څخه را دې خوا ، ارت او لوی میدان د لوبو دپاره خورا خوندور ځای و. په دې ګوشه کښې نه لویان او مشران وو چې دوی له لوبو منع کړي او نه هم هغه غم لړلې څیرې ، چې شاید غم انګیزو نظارو به یې د دوی په زړونو کښې شکونه پیدا کول . په میدان کښې له بوډا پرته د ماشومانو دپاره بل مشکل نه و . ګونګي له دوړو بد منل او په پوټلن

میدان ټوبې خو ضرور ډیرې دوړې جوړوي . بوډا چې به له کوچینیانو په تکلیف شو نو د غرب له خوا به یې مخ را واړاوه او تر ډیره پورې به دوی ته زونګیده .
یوه ورځ په مثلث کښې د معمل خلاف خاموشي وه . ماشومانو میدان نه وېری ایښی ، خو ټوبې یې بس کړې او غلي وو. بوډا هم له خپل پخواني ځایه خوځیدلی او د برنډې له بلې څنډې یې ټویدیځ ته کتل . له ماشومانو مې پوښتنه وکړه چې څه کیسه ده . دوی د بوډا له لاسه شکایت وکړچې هسې بیځایه په قهر دی . "سرې" په کاڼو وویشته او چې بوډا پسې ولاړ شو ، دې د کور خواته منډه کړه خو په لاره وپرتله ، خوله یې وینې شوه . بوډا هغه پریښوده ، زموږ خواته راغی .زموږ څه ګناه ده ؟ وهلی چا دی او کنځلې چا ته کوي ؟ اوس که د "سرې" له کوره څوک راشي هغه به هم موږ سپکوي .
ما وویل :
سره کومه یوه ده ؟
دوی ځواب راکړ :
" هغه چې سترګې یې شنې دي ...،
چې ګوډۍ ورسره وې ... ، چې زیړ ویښتان لري ...، چې ...،
ما ته "سره" را یاده شوه . دا به د شپږو - اوو کلونو په عمر وه ، خو ډیره شوخه او په عین حال کښې محجوبه ماشومه وه .ګوډۍ به یې همیشه په غیږ کښې وه . یوه ورځ مې پوښتنه څنې وکړه چې نجلۍ د کوم ځای یې ؟ دا اول وشرمیده ، خو

وروسته يې ځواب راکړ :
" زهٔ د کابل يم . ګوډۍ مې هم د کابل ده . ګوډۍ مې ما ته ماما لهٔ کابله راوړې ده . دا د کابل ګوډۍ ده . دا مې ماماجان ماته راوړې ده .
" ما بيا ويښتله چې کابل چيرته دی ؟ دا شيبه نيمه غلې وه . بيا يې د لويديځ لورته مخ واړاوهٔ ، د خيبر غرونو ته يې لاس ونيوهٔ ، ويې ويل :
" ها خواته . ليرې دی .
" ما ددې د ځورولو دپاره وويل :
" د کابل ګوډۍ خو خرابې وي ! "
مګر دې ته زما خبره ډيره بيځايه ښکاره شوه .خپلې سترګې يې پورته کش کړې او ويې ويل :
" اوهو ! د کابل ګوډۍ څنګه خرابې وي !."
سبا سهار بيا هغه ميدان واو هغه لوبې د کوچينيانو شور ماشور ټوله فضا پهٔ سر اخيستې او د پروني خيګان نخښه نهٔ وه . د بوډا ماته را پام شو . هغه د هميشه غوندې د قبلې لورته مخ اړولی او خاموش ناست و.
ماشومانو چې وليدم نو هر يوهٔ جلا-جلا مخاطب کړم او راته ويې ويل :
"ای ! ای ! "سره" هاغه ده ! "سره" دا ده ! "سره" نن د خپل لقب غوندې لا ډيره سره شوې وه .ځان يې پريولی و. جامې يې پاکې وې . ګوډۍ يې هماغسې پهٔ غيږ کښې ټينګه نيولې وه. ما ماشومانو ته نصيحت وکړ چې بوډا مهٔ خپه کوئ او کهٔ يې خپه کړئ نو ښيرا وې به درته وکړي . ګورئ غاړې به

مو بندي شي ! ... بیا بوډا ته ورغلم ، هغه چي زهٔ ولیدم ، نو شونډې یې لهٔ خندا بیرته شوې . لهٔ ماشومانو راضي غوندې و او اشاره یې راته وکړه چي کښینه ؛ خو ما یوه کړ چي کار لرم او اجازه مې څنې وغوښتله .

زهٔ به د معمول غوندې پهٔ هغه لاره تلم راتلم. د ماشومانو سحرنې او مازدیگرنې لوبې او د بوډا توخل او لویدیځ ته کتل جاري وو. هدیره ورو-ورو لوییده . د بیکسه ځوان د کور شاوخوا ته نوي قبرونه جوړ شوي او هغه لکه د ژوند پهٔ اختتام کښې چي تنها و، تنها نهٔ و. د بوډا ورځ پهٔ ورځ کمزوریدا او د هدیرې لوییدا ، د لارې د سر پهٔ مثلث کښې د مرگ ترانه غږوله . زهٔ اوس بوډا ته تر یخوا هم لږ ورگرځیدم .د هغه نظرونه به د لویدیځ پهٔ غرونو کښې ښخ وو او لارویو ته یې چندان نهٔ پام کیدل . ماشومانو اوس گونگی نهٔ څوراوهٔ هغوی پر ما باندې د بوډا د خپل او خواخوږي گومان راغلی و، دوی به هر یوهٔ جلا-جلا د گونگي پهٔ باب معلومات راکول :

"زهٔ گونگي ته څهٔ نهٔ وایم ... پلاني پرون پهٔ بوډا پورې وخندل ... ما گونگي ته اوبه راوړې ... گونگی اوس لهٔ موږ نه خوشحاله دی ...

" ما به د ماشومانو خبرې پهٔ دقت اورېدې او لهٔ دوی به مې د خوښۍ څرگندونه کوله .

یوځل څو ورځې سر پهٔ سر "سره" رانغله. ما لهٔ ماشومانو د سرې پوښتنه وکړه . هغوی راته

وویل : چې "سره" ناجوړه ده . ځو ورځې نورې تیرې شوې . زهٔ مازدیگر مهال لهٔ خپله کاره راتلم او چې هدیرې ته ورسیدم د همیشه غوندې مې دوعا وکړه او دبیکسه زلمي گور ته مې وکتل .زهٔ لا ډیر نهٔ وم را تیر شوی چې ماشومانو را ناري کړې "هاغه د "سرې" قبر دی ! "سره" مړه شوه ..." ما بې ارادې گورستان ته وکتل او نوی کوچینی قبر مې ژر پیدا کړ . د کوچینانو سره مې خبرې ونهٔ کړې . بوډا ته ورغلم . د هغه پهٔ سترگو کښې اوښکې ډنډ شوې او د هدیرې خواته یې اشاره وکړه .

دې نه وروسته به ما ماشومانو او بوډا ته نهٔ بلکه هدیرې ته ډیره توجه کوله . د "سرې" قبر به پهٔ ژور غم کښې ایسار کړم او لهٔ دنیا به مې زړهٔ تور شو . اوس پهٔ هدیره کښې دوه داسې قبرونه وو چې د خاوندانو یاد یې ډیر ځورولم ، خو د یوهٔ مې هم حتی نوم زده نهٔ و .

یو وخت داسې راغی چې بوډا د کښیناستلو حوصله لهٔ لاسه ورکړه . تر ملا لاندې به یې څادر غوړولی او باندې پروت به و. ددهٔ مکررې پریوتنې تشویش را پیدا کړ اخر یو ځل د برنډې خواته وروگرځیدم او د صحت پوښتنه مې ځنې وکړه . دهٔ سر ته لاس ونیوهٔ او پهٔ اشاره یې پوه کړم چې سر یې چکر خوري او پهٔ ناسته پهٔ عذا بیږي .

زهٔ به هماغسې تلم اوراتلم . ماشومانو به لهٔ بوډا نه لیرې لوبې کولې او د دوی لهٔ پښو را ولاړې دوړې به تر بوډا پورې نهٔ را رسیدې . گونگی به پهٔ

برنډه کښې په چپ اړخ پروت و . د لمر پریواتۀ لور ته به یې کتل او هدیره لکه د مهاجرو کمپ ورو- ورو لوېدله .

یو مازدیگر د همیشه غوندې دگورستان په لاره راتلم . په هدیره کښې گڼ خلك را غونډ وو او یو مړی یې ښخاوۀ .

څۀ شیبه وروسته پوه شوم چې خلك دا ځل په گونگې باندې خاورې اړوي .

گونگی که څۀ هم ډېر پخوا د مرگ په پوله ولاړ ؤ خو زما زړۀ دا نۀ منله چې دی دې په تورو خاورو کښې پروت وي او غرب ته دې نۀ گوري .

ما په لحد کښې د وروستي ځل د پاره ورته وکتل او هلته مې هم د حیرانۍ سره ولیدل چې مخ یې د لوېدیځ خواته اوښتی دی . له یوه څنگ لوري مې ویوښتل چې عجیبه ده ، دۀ په ژوند هم لوېدیځ ته کتل او اوس هم لوېدیځ ته گوري ! هغۀ وویل :

« گونگی خواره کی پردیسۍ ډېر ځوراوۀ او مونږ یې یوه کړې وو چې هغې خواته لیدل یې څۀ ناڅۀ کراره وي . خو خلك د هر مړي مخ قبلې ته اړوي او دا یوه شرعي چاره ده .

زما په تصور کښې لا اوس هم گونگی هغسې گوري او یو ډول تسل مې زړۀ ته لاره کوي ؛ خو له بې کسه ځوان سره ناځواني مې لکه د هغې نجلۍ یاد چې اوس له ځېلې گوډۍ ، د ځېل کابل له گوډۍ بیخي ډېره لیرې ده ، سخت ځوروي !

۱۳٦٤ ، پېښور ، مرشدآباد

د لیوهٔ سر

د « دُران » پلار کهٔ څهٔ هم ډیره زمکه لرله او
گذاره یې سنه وه خو غران ته به یې څلور غوټې
وراچولې وې او میلمه یې کله چا پهٔ کور نهٔ و لیدلی .
د پیرو اکا پهٔ هکله داسې ویل کیدل چې د کلي تر
خان هم ډیرې روپۍ لري مگر څرنگه چې شوم
سړی وو او د ننگ جنگ نهٔ وو نو د چا سترگه څنې
نهٔ کیده او خان دی پهٔ هغه بډایانو کښې نهٔ
حساباوهٔ چې سیالي او رقابت ورسره وکړي .
خان سربیره پردې چې ډوډۍ مار او غیرتي
سړی و ، د سنگارونو او میلو هم ډیر شوقي و . پهٔ

ژمی به چې واورې کوټې شوې نو د دهٔ به بیا پهٔ کور کښې طاقت نهٔ کیدهٔ . کرې ورځ به یې پهٔ ښکار تیروله .

لهٔ ورځو یوه ورځ خان ته پهٔ ژمي لهٔ کندهاره داسې میلمانه راغلل چې هغوی هم د ښکار ښهٔ شوقیان وو . خان اسونه ورته برابر کړل او د ښکار ملګرې یې کړل .

دوی ټوله ورځ د مارغانو ښکار وکړ خو مازدیګر د راتګ پهٔ وخت یو اجل نیولی لیوهٔ مخې ته ورغی چې د مشر میلمه پهٔ مردك ولګیدهٔ او ځای پرځای مړشو . مشر میلمه د لیوهٔ سر پهٔ سانګې پورې وتړمبهٔ او خان ته یې وویل چې کهٔ دې خوښه وي د لیوهٔ سر به د چا پهٔ کور واچوم چې میلمستیا راکړي . خان یې خبره خوښه کړه او زیاته یې کړه چې تهٔ زمونږ پهٔ سیمه کښې نابلد یې ، کهٔ دې د هر چا پهٔ کور واچاوهٔ نو دا به د کوربه پهٔ حق کښې یو قصدي کار نهٔ وي بلکې د هغه پهٔ ډوډۍ کښې به زمونږ نصیب وي .

دوی پهٔ خبرو خبرو کښې کلي ته را نژدې شو . مشر میلمه سترګې وغړولې چې کوم کور خوښ کړي او د لیوهٔ سر وروا چوي . د خدای (ج) کارونه وو د میلمه نظر د دران د پلار پهٔ کور ولګیدهٔ ، نیغ ور تیر شو او د هغهٔ د کور د دروازې مخې ته یې د لیوهٔ سر ور وغورځاوهٔ . پهٔ دې وخت کښې د دران پلار لهٔ کوره راووت ، لهٔ میلمنو سره یې روغبړ وکړ او پهٔ کیسه پوه شو چې سبا غرمه باید میلمستیا

ورته وکړي . د دران د پلار له خبرولو وروسته نور خان تم نهٔ شو او لهٔ خپلو میلمنو سره یې د حجرې مخه وکړه .

پهٔ لاره مشر میلمه لهٔ خانه پوښتنه وکړه چې څنګه پهٔ خوار سړي خو مې نهٔ یاست اړولي ؟ خان سوړ اسویلی ویوست او ځواب یې ورکړ چې سړی خوار نهٔ دی خو ډیر بې همته دی . مګر پهٔ هر حال اوس مو د لیوهٔ سر وروړی دی ، هر رنګه چې وي ډوډی به راکوي .

ماخوستن پهٔ حجره کښې خان ته فکر ور ولویدهٔ چې هسې نهٔ دې میلمنو ته خجالت شو نو ناظر ته یې پټ وویل چې ورشه د دران پلار ته وایه چې ګوره خلاصی دې نشته ، لهٔ ډوډی به ځان نه پټوې .

څهٔ وخت وروسته ناظر بیرته راغی او خان ته یې وویل چې هغهٔ پهٔ کور کښې ځان غلی کړ او زوی ته مې یې پهٔ ټینګه سره وویل ، خو زوی خوار یې د خپلې ډوډی خوړلو اختیار هم نهٔ لري ، پاته شوه لا دا چې پلار ته د میلمستیا خبره وکړي .

خان ناظر ته وویل چې ورشه دی را وبوله .
ناظر بیا پسې ورغی خو دی لهٔ کوره را ونهٔ وت او ناظر مجبور شو چې زوی یې خان ته وروليږي .

د دران رنګ تک زیړ اوښتی و او سره لهٔ دې چې کوټ یې پهٔ ځان کښې وو ، لهٔ یخنۍ داسې رپیدهٔ لکه د منې پاڼه . د خان چې څنګه سترګې پرې ونښتې خوایې ورته بده شوه نور یې هیڅ ورته ونهٔ

ویل صرف څهٔ روپۍ یې ورکړې او ناظر ته یې وویل چې یو پسهٔ هم ورکړه .

دران کهٔ څهٔ هم ټول عمر پهٔ حقارت کښې تیر کړی وو خو د میلمستیا د پاره د خان لهٔ خوا پسهٔ ورکول بیخي ورته سخته شوه .

پهٔ ځان پوه نهٔ شو چې پیسې یې څنګه واخیستې او د کور خواته څنګه را روان شو . پهٔ کور کښې یې پلار د خان پسهٔ ته خوشحاله شو . پسهٔ یې پهٔ اخور وتاړهٔ . څهٔ دانې شاخل یې ور واچول او سبا یې زوی ته وویل چې سحر ناظر ته ووایه چې مور مې سخته ناجوړه وه ، پلار مې سحر لمانځهٔ مهال غزنې ته یووړه او پهٔ کور کښې اوس زهٔ یواځې پاتې یم .

دران د پلار خبره سمه وانهٔ وریده . ځکه سخته تبه ورباندې راغلې وه او چې پهٔ ځان پوهیدهٔ نو بیا دوه ورځې تیرې وې . د خان میلمانه کندهار ته ستانه شوي وو . ناظر پسهٔ بیرته څنې وړی و او پلار یې کلیوالو پهٔ یوه خولهٔ سپك کړی و .

هسې خو پیرو اکا هرچاته معلوم و چې شوم سړی دی مګر د لیوهٔ د سر لهٔ میلمستیا پټیدل یې بیخي متل وګرځیدل .

خدای خبر چې پیرو اکا ولې د پیسو لهٔ لګولو قسم کړی و . شاید دی به د ډیر اوږدهٔ عمر پهٔ چورت کښې و . او د آینده لهٔ پاره به یې ساتلې خو خدای پاك ډیر اوږد عمر ورنهٔ کړ ، پهٔ دوه شپیته کلنۍ کښې ومړ او بې لهٔ دې چې د چا سترګه پرې

ئونده شي ، خاورو ته وسپارل شو .

خو دران په کلي کښې د پلار له مرګه وروسته هم خوشحاله نه شو . همیشه به له نورو غلې ګرځېده او داسې احساس به یې کاوه لکه د ټولو پوروړی چې وي . حال دا چې پر نیم کلي یې د پلار پیسې وې پلار یې په پټه ډیرو خلکو ته په ګټه روپۍ ورکړې وې او نن چې هغه نه و نو هیچا یې هم په انکار شرم او ګناه نه محسوسوله .

د پلار له مړینې یې څه موده وروسته د دران پچه وختله په غزني کښې عسکر شو . د غزني په ښار کښې د عسکرۍ له ستونځو سره سره دران په دې خوشحاله و چې کلي او کلیوال نه وینې . له عسکرۍ وروسته چې څنګه کلي ته ولاړ د زمکې د خرڅلاو په فکر کښې شو . په څو میاشتو کښې یې زمکه خرڅه کړه ، واده یې وکړ او غزني ته د خپلو خپلوانو د ممانعت سره سره په کډه ولاړ .

دران په څه پیسو د لیلامیو دوکان جوړ کړ او نورې پیسې یې په بانك کښې تحویلې کړې .

د هغه دلته په ښار کښې ګذاره ښه کیدله .

دلته یې چا پلار نه پیژانده . د کلي سیال او سیالداري نه وه او ژوند یې ظاهراً بې غمه تیریده خو سره له دې هم د ده هغه له کلي راوړی مړاوی توب بدل نه شو . سبځې یې په ښار کښې کال دوه وروسته د ښاریانو خوی بوی واخیست او نوریې د کلي ارمان نه کاوه . کډه یې ښه خوشحاله وه د کوڅې له والو سره یې اړیکې ټینګې کړې وې او چې

هروخت به يې زړهٔ وشو لهٔ نورو سنځمنو سره به يا د زيارتونو پهٔ سيل ووته او يا بازار ته د يونيم شي د اخيستلو د پاره ولاړه . خو دران سره لهٔ دې چې خپل غم يې نهٔ شو پيژندلی ، يو پټ او هميشنی غم ورسره مل و . دهٔ داسې احساس کاوهٔ لکه چې يوه پټه ګناه يې کړې وي او د هغې پهٔ وجه خپل ځان خوري . هغه دلته هم لهٔ چا سره يار دوست نهٔ شو . لهٔ سحره تر ماښامه به پهٔ دوکان کښې و او د تک و راتک پهٔ وخت کښې به يې سرتيټ اچولی و زمکې ته به يې کتل . د کوڅې خلکو به هغه ډير باحيا او ارام سړی ګاڼهٔ خو د هغه پهٔ زړهٔ چې کوم اور بل و د هغه تاو حتی د دهٔ کډې هم نهٔ محسوساوهٔ .

د دران پهٔ سبار کښې کلونه تير شول . پهٔ سبار کښې يې پوخ کور جوړکړ . پهٔ يوهٔ درملتون کښې شريک شو او مشر زوی يې پهٔ مکتب کښې واچاوهٔ او داسې وخت پرې راغی چې د دهٔ ژوند ته د کلي د خلکو سترګې وتلې مګر بيا هم دهٔ يو کمی محسوساوهٔ .

يوه ورځ يې سنځې ته وويل چې زړهٔ مې غواړي بيرته کلي ته کډه وکړو او هلته ځهٔ کاروبار شروع کړم . سنځې يې د دهٔ لهٔ خبرې سره مخالفت وکړ . خو هغې لا د کلي شکايت نهٔ و تمام کړی چې د دهٔ پهٔ زړهٔ کښې د کلي پهٔ نسبت د نفرت اور بل شو او لهٔ ډيره تاوه يې ورته وويل چې سم وايې ، بيخي سم وايي !

ښځې يې دا ګومان وکړ چې خاوند يې دا خبره له غصې وکړه ، مګر حقيقت داسې نهٔ و . د دهٔ به همدارنګه کله ناکله کلى پهٔ زړه وووريدهٔ خو اکثره به يې ډير بد ځنې راتلل . ښځه يې د دهٔ برخلاف کلي ته ډيره تله راتله ، مګر کلى يې د ژوند لپاره بيا هيڅکله خوښ نهٔ کړ .

شپې ورځې تيريدلې او دران دوکاندار لهٔ هغه پټ اور سره چې پهٔ زړهٔ يې بل و ظاهراً کرار ، بې ازاره او بې غمه دوکاندار معلوميده . هغهٔ خپل آرامش او سوړ طبيعت کله هم لهٔ لاسه نهٔ ورکاوهٔ او حتى کله چې د اول ځل د پاره وروسته لهٔ ډيرو عمرونو ښارته پردي پوځونه رانښوتل او پهٔ ګرده تولنه اضطراب خپور شو ، دى هماغسې د هميشه غوندې پټ خولى ، آرام او زحمتکشه دوکاندار پاتې شو چې د تګ او راتګ پهٔ وخت به يې سر ځوړند و او لهٔ هيچا سره يې د زړهٔ خوالهٔ نهٔ کاوهٔ .

د روسانو د پوځ لهٔ راتګ سره کهٔ څهٔ هم لارې ګډې ودې شوې او دى به نور د پخوا غوندې د ليلام پهٔ انډيو پسې کندهار ته پهٔ بې غمۍ سره نهٔ شو تلاى خو دا چې د روسانو ليلامي ډير خوښ وو او د دهٔ دوکان ته به ډير راتلل ، نو دهٔ څهٔ خاص تاوان نهٔ و کړى .

دران د نورو ښاريانو غوندې لهٔ روسانو کرکه کوله او بد يې ايسيدل ، مګر سره لهٔ دې هم کله دا پهٔ زړهٔ کښې نهٔ وه ورتيره شوې چې د روسانو پرضد بايد څهٔ وکړي .

هغه به د کلي خبري اوریدلې چې اوس هغه
پخواني وختونه نهٔ دي اوس ګڼ زلمي غازیان شوي
دي ، ټینګونه سوځوي او پهٔ دښمن لاري بندوي .
هغه به دي خبرو ته حیران پاتې شو او کله ناکله
به پهٔ زړهٔ کښې ورتیره شوه چې پهٔ دې حال کښې
خو مې کلي لیدلی وای ، مګر دا ارزو به یې
سمدستې پهٔ زړهٔ کښې مړه شوه او هغه نامعلوم او
مبهم غم به یې بیرته تسخیر کړ .
یوه شپه دران لهٔ همدې نامعلوم او مبهم خپګان
سره لاس او ګریوان و ، خوب نهٔ ورتهٔ ، د
خیالونو او چورتونو پهٔ دنیا کښې کوز پاس
ګرځیدهٔ او اخر روسانو ته راورسیدهٔ . د روسانو
لهٔ تصور سره د همیشه غوندې پهٔ زړهٔ کښې نفرت
ورپیدا شو خو لهٔ دې بې خونده خیاله یې لا ځان
نهٔ وو خلاص کړی چې د خیالونو پهٔ دنیا کښې ځان
ته مخاطب شو ویې ویل :
« دورانه ! یو روسی دې وژلی وي ، سر دې ځنې
پرې کړی وي او هغه سر دې بیا کلي ته وروړی وي » .
دې تصور یې زړهٔ باغ باغ کړ او پسې ویدهٔ شو .
سحر چې دوکان ته روان و پهٔ زړهٔ کښې ورتیره
شوه چې یو خوندور تصور خو مې کړی و ، شیبه
نیمه وروسته تصور ورياد شو او بیا یې ځنې خوند
واخیست .
دې تصور به همیشه خوشالاوهٔ او د دې ارزو د
تحقق د پاره به یې پهٔ تخیل کښې رنګ پهٔ رنګ
پرواګرامونه جوړول او خوند به یې ځنې اخیست .

هغه به د خیالونو په دنیا کښې کله د پیریانو خولۍ موندلې وه ، کله به یې وزرونه کړي و او حتی یونیم ځل به یې په رڼا ورځ روسي وژلي و ، د هغه سر به یې غوڅ کړی و او کلي ته به یې وړی و او په دې ټوله لاره کښې به د روسانو سترګې خدای (ج) په ړندې کړې وې .

دهٔ که څهٔ هم د روس د وژلو هیڅ اراده نهٔ لرله او عقل یې د داسې خطرناك کار اجازه نهٔ ورکوله خو په دې باره کښې تصوراتو اود پروګرامونو جوړولو ډیر خوند ورکاوهٔ .

پنځه شپږ هفتې وروسته د دهٔ دا خیالي پروګرامونه په یوهٔ واجد او کوټلي تخیل بدل شول او سره د دې چې یې لا د روسي د وژلو اراده نهٔ وه کړې د پروګرام اوله برخه عملي کړه او هغه دا چې یو سبهٔ پنج ټکه چاریکاري چاقو یې واخیست او د دوکان په پسخانه کښې یې کیښود . د دهٔ هغه مبهمه ارزو به صرف دې تصور په کرارولې شوه چې دوکان ته یې یوه ورځ یو روسي منصبدار یواځې رانتوځي او دی یې د نورو ټوکرانو په شوق پسخانې ته بیایي او هلته یې دی په چاقو وژني سرځنې پرې کوي او په یوې ګوټې کښې یې اچوي او دی لهٔ ګوټې سره د پسخانې په شاتنۍ دروازه بهر ته وځي او ځان کلي ته رسوي .

لهٔ هغه سره دا تصور هغه وخت لا ډیر شو چې د بانکونو د بې اعتبارۍ په وجه یې لهٔ بانکه ټولې پیسې را وایستلې او په سنار کښې یې د غلاونه

ډېرښت پهٔ خاطر دا روپۍ د خپلې کډې پهٔ ذريعه کلي ته يووړې .

اوس نو دی پهٔ کور کښې يواځې و او خپل تصور يې لا سنه کولی شو . پهٔ دوکان کښې به د ورځې له خوا کله ناکله پسخانې ته ننوت چاقو به يې خلاص کړ او د تصور پهٔ مرسته به يې پهٔ هوا کښې د يوهٔ روسي پهٔ ګېډه کښې ښخ کړ .

پهٔ دې ورځو کښې چې به روسان راغلل نو د دهٔ زړهٔ به پهٔ دربيدلو شروع وکړه او سودا ته به يې بيخي فکر نهٔ رسيدهٔ . يوه ورځ يې يو د پنځه سوو روپيو جمپر يوهٔ روسي منصبدار ته پهٔ پنځوس افغانۍ ورکړ او چې څو دران متوجه کيدهٔ هغه تللی و . د خدای (ج) کارونه و همدا منصبدار مازديګر بيا دوکان ته راننوت . دهٔ ورته د جمپر وويل چې زما پام نهٔ و ، بيه يې اوچته وه بيرته يې راوړه ، مګر هغه پهٔ خبره پوه نهٔ شو . دهٔ بيا خپله خبره ورته وکړه او پسخانې ته يې اشاره وکړه چې لهٔ همدې ځايه مې جمپر درته را ايستلی و هغه د پنځه سوو افغانيو مال دی زهٔ خطاوتی وم . روسی دا ځل هم پهٔ خبره پوه نهٔ شو او دا ګومان يې وکړ چې پهٔ پسخانه کښې نوي مالونه دي ، نو د پسخانې خواته ورغی . دران يې ممانعت ونهٔ کړ او چې څنګه پهٔ زړهٔ کښې ورتيره شوه چې داسې تنها روسی او هغه هم پهٔ پسخانه کښې بيا کله پيښيږي نو د الله اکبر چيغه يې لا پوره تر خولې نهٔ وه وتلې چې د روسي ګېډه کښې بيا چاقو تر

موټي پورې ننوتی و .

شیبه نیمه وروسته دران د روسي سرغوڅ کړ . په یوه پلاستیکي کڅوړه کښې یې واچاوهٔ او بیا یې دا کڅوړه د بورې په یوه ټوکرینه کڅوړه کښې پټ کړ او د شا د دروازې له لارې د موټرونو د هډې خواته را رهي شو .

هغه په کراتو مراتو کړی تصور د یوې شیبې د پاره هم ټکنی نه کړ ، د موټرو په هډه کښې یې د کلې موټر وموندهٔ اود ماښام اذانونه لا نهٔ و شوي چې دران د بورې له کڅوړې سره د کلي د جومات مخې ته له موټره ورکوز شو .

اوس هغه شیبې رارسیدلې وې چې د دهٔ له زړهٔ نه یوهٔ مرموز غم کډه کوله . دران په اندروني حقارت د غلبې موندلو د پاره نور څنډ نهٔ شو کولای ، د روسي سر یې سره د هغهٔ له عسکري خولۍ له کڅوړې راویوست او د جومات مخې ته یې واچاوهٔ .

دا خبره لکه چرچرۍ په درست کلي کښې خوره شوه او هغو ځوانانو چې ځان ته به یې یوځهٔ ویل دهٔ ته د احترام په سترګه کتل تر نیمې شپې پورې زاړهٔ او ځوانان ترې راګرځیدلي وو . له دهٔ یې د روسي منصبدار د وژلو کیسه اوریدله او دهٔ ته یې په حسرت حسرت کتل . د دران زړهٔ سپك شوی و او داسې احساس یې کاوه لکه د اول ځل د پاره چې وینه یکښې چلیدلې وي .

راز

ما دوه میاشتې د مخه جهاد پیل کړی و . پهٔ تیرو دوو میاشتو کښې دا لومړی ورځ وه ، چې لهٔ مرکزه د باندې ، هغه هم پهٔ یواځې ځان وظا.فه راسپارل کیده .

زهٔ د مجاهدینو لهٔ مرکزه څلور کیلو متره لبرې پیره ولاړ وم قوماندان راته ویلي و ، چې د سړك څارنه به کوې او کهٔ دي پر هر چا شك راځی ، تالاشي یې اخله ، ځکه آوازه ده چې لویه قوه راځي .

د پیرې پهٔ لومړیو شیبو کښې پوه شوم چې ډیر مشکل کار ته مې غاړه ایښې ده . کهٔ به هر څوك د

لاري پر سر تيريدل ، نو ما به د شك په نظر ورته کتل . د يوه - نيم لاروي په برخه کسی به مې شك ډير شو ، خو د تالاشي جرآت به را سره نه و . په زړه کښې به راتيره شوه ، چې يه سړيه څۀ به ورسره نه وي ، هسې به دريوري وخاندي . حقيقت دا دی چې په خپله سيمه کښې تالاشي اخيستل ډيره ګرانه خبره ده ؛ ما په دې ورځ داسې کسان هم وليدل ، چې سنه غوړه پوښتنه به يې راسره وکړه ، خو ما به نه پيژندل .

ما تر غرمې پورې د هيچا تالاشي وانه خيستله ، خو د زړه ستريا پوره سترې کړی وم . غرمه مهال د خلکو تګ و راتګ کم شو . د سړك يوې ډډې ته په ډيره کښيناستم او په زړه کښې مې وويل :

- چې زه او دا کار خو ډير سره ليرې يو .

ما لا ساه نه وه سمه کړې ، چې دا غږ مې واوريده :

« وا ملکه ! مجاهد يې ؟ »

ما سر را اوچت کړ . د اواز خاوند يو سپين ږيری ملنګ و چې زما لور ته را نژدې کيده . زه ورولاړ شوم ، پوښتنه مې ورسره وکړه او پوه مې کړ ، چې مجاهد يم . ملنګ راته وويل :

زويه ! زه له بغلانه راغلی يم ، څو سوه تانکه را- روان دي ، د ځان چاره کوئ ! يوې خواته غلي شئ !

ما له ملنګه د قوې په باب نورې پوښتنې وکړې ، خو هغه ته اضافه معلومات نه و .

په داسې حساس وخت کښې راته د سړك پرېښودل نا مناسبه ښکاره شول ، نو ملنګ ته مې

وویل ، چې که دا خبر زموږ مرکز ته ورسوي ، ډیر به درخخه خوشحاله شو ، ځکه زه مجبور یم دلته پاتې شم او بل څوك نه شته ، چې ویې لیږم .

ملنګ وویل :

- په دوارو سترګو ، د مجاهدینو خدمت به ولې نه کوو !

ما ملنګ ته د مرکز لاره وروښوده او هغه راڅخه رهي شو . ملنګ به لا شل - دیرش ګامه نه و لیرې شوی ، چې زه پسې ورغلم د تالاشۍ اجازه مې ځنې وغوښته . ملنګ په داسې انداز دوه - درې ځله راته کوز - پاس وکتل ، چې په خپله خبره سنه پښیمانه وم ، خو اوس شوی کار و ، حقیقت مې ورته ووایه ، چې ملنګ ماما ! خوا به نه بد وې ماته قوماندان امر کړی ، چې هر ناپیژندویه مرکز ته را. لیږي ، تالاشي یې اخله . زه سنه پوهیږم ، چې ته خپل سړی یې ، خو که قوماندان خبرشي چې زه تالاشي نه اخلم - سخته خوا بدوي .

ملنګ په قهر شو ، په تنده لهجه یې راته وویل : سنه ، دیرې خبرې مه کوه ، تالاشي دې ژر - ژر اخله ، په سره لمرکښې مې مه ایساروه .

ما په خپل عمر کښې د لومړي ځل د پاره تالاشي اخیستله . د تالاشۍ په وخت کښې مې د سړي له جیبه د شفر په څیر لیکلي لیکنې لاس ته راورې سپین زیرې زما د سوالونو په ځواب کښې وویل ، چې دا پاڼې په بغلان کښې څو تنو مجاهدو راکړې او قسم یې راکړی ، چې نه به موږ چا ...

ورشيي او نهٔ هم هغه کسان چې دا پاڼې ورسپارم .
د سپين ږيري ملنګ خبرو قانع نهٔ کړم . ملنګ مې لهٔ ځان سره معطل کړ ، چې څوك شناخته را-پيدا شي او لهٔ « شفر » سره يې مرکز ته وليږم .
پهٔ دې منځ کښې ملنګ راته وويل :
زهٔ به د سين پهٔ غاړه اودس وکړم .
ما ويل :
ښه به شي .
ملنګ لهٔ ما څخه شل - پنځه ويشت متره ليري د سين پهٔ غاړه اوداسه ته کښيناست . خو څهٔ شيبه وروسته يې د درياب منځ ته ټوپ کړل او بلې غاړې ته يې د رسيدلو د پاره لکه تکړه لامبوزن لامبو وهله . زهٔ وارخطا شوم . لهٔ څهٔ ترديده وروسته مې د ټوپك خوله ورواړوله ، درې ډزه مې باندې وکړل . هغه اول د اوبو لاندې شو او بيا يې جسد د درياب څپو پهٔ اوږو کړ . شاوخوا مې وکتل پهٔ دره کښې هيڅوك هم نهٔ ښکاريدل . څو دقيقې مې اوبو ته کتل . لهٔ څپو او اوبو کرکه را پيدا شوه مخ مې ځنې واړاوهٔ . غر هم سهمجن او وهمناك ښکاريدهٔ . ګرمي بيخي ډيره وه ، خو زما پهٔ زړهٔ يخ ننوتې و . ريږديدم . لس - پنځلس دقيقې پهٔ ځان نهٔ پوهيدم - وروسته بيا د لويې قوې راتګ راياد شو - د سړك غاړې ته راغلم - يو شناخته لاروي ته مې وويل ، چې مرکز د قوې لهٔ راتګه خبر کړي .
بعد لهٔ دې د يوې ونې سيوري ته کښيناستم .
د پيښې شوې مسلې جريان مې پهٔ ذهن کښې د فلم

پهٔ شان تیریده‌ء ، خو فکر مې نشو ورته کولی داسې احساس مې کاوهٔ ، چې هغه ملنګ د شا لهٔ خوا را روان دی ، ماته را نژدې کیږي . څو ځله مې شاته وکتل ، مخ مې بلې خواته واړاوهٔ ، خو بیا هم توهم نهٔ پریښودلم . خلك پهٔ لاره باندې تلل او راتلل . نور مې څوك نهٔ څارل . که به چا سلام را واچاوهٔ ، ځواب به مې ورکړ او کهٔ نهٔ رابادې تیر به شو او پرې پوه به نهٔ شوم ، چې څوك دی او چیرته ځي ؟"

یو وخت مې دوه تنه سوارهٔ مخ ته ودریدل او پوښتنه یې راځخه وکړه ، چې یو سپین ږیری ملنګ دې نهٔ دی لیدلی ؟ دا پوښتنه نهٔ وه د ټویك ګولۍ وه ، خو پهٔ ځان مې رانه وړه - ځواب مې ورکړ ، چې نه ! هغوی د تنګ پهٔ وخت کښې وویل : وبخښه پهٔ تکلیف مو کړې - هغه زموږ دوست دی ، موږ ویل ، چې ممکن لیدلی به دې وي .

دوی دواړه د « بغلان » د مجاهدینو سرګرویان وو- ما پخوا هم لیدلي وو . د دوی لهٔ لیدلو وروسته د خپلې ګناه پهٔ لویوالي پوه شوم . دا مې یقین شو ، چې لهٔ هغه خوراکي سره د مجاهدینو اسناد وو ، چې نهٔ یې غوښتل افشا شي ، نو تیښته یې غوره وګڼله .

ما لهٔ ډیرو چورتونو وروسته دا فیصله وکړه ، چې هغه ما د بې ګناه پهٔ صفت نهٔ دی وژلی او زهٔ یې پهٔ قتلولو نهٔ ملامتیږم ، خو خبره باید تر آخره پورې پټه وساتم . ځکه ما د راز معلومولولاره د تل

د پاره بنده کړه او که جبهې ته خدای ناخواسته هر تاوان ورسیږي نو له ما به یې ونه انګیري .
ما د ملنګ کاغذونه له جیبه راویستل ، د یوې تیږې لاندې مې پټ کړل ، بیا د دریاب غاړې ته ورغلم ، د ملنګ د بوټانو خاپونه مې اوار کړل . ماته صرف یوه لاره پاتې وه او هغه دا چې په ځان باندې باید پل را نه وړم . له څه فکره وروسته مې تر تیږې لاندې پاڼې را واخیستلې ، په اوبو کښې مې ووینځلې ، بیا مې ټوک - ټوک کړې او په سین کښې مې واچولې .
زه لا د سین په غاړه ناست وم ، چې سړی راغی ویې ویل :
- قوماندان غوښتی یې .
دا سړی د سړک ساتنې ته پاتې شو او زه مرکز ته رهي شوم .
چې هلته ورسیدم او د قوماندان څنګ ته مې هغه دوه تنه سرګروپان ولیدل نو شکونو داسې په مخه کړم ، لکه هغه بې روحه جسد چې د اوبو څپو یووړ .
- قوماندان راته وویل :
- نن دې په لاره باندې یو سپین ږیری ملنګ نه دی لیدلی ؟
- ما ځواب ورکړ :
نه ، ما نه دی لیدلی ؛ ما دغو دوو ورونو ته هم دا خبره کړې وه .
- قوماندان وویل :
ما دې ته راغوښتی یې ، چې که داسې سپین ږیری

چیرته په لاره تیریدهٔ را تاویږي کړه. یو سپین ږیری ملنګ پرون په « بغلان » کښې د مجاهدینو له ګروپ سره مل شوی و او وروسته له هغې چې یې ګروپ په الوتکو بمبارد کړ ، تښتیدلی دی .

د دې خبرې په اوریدو سره مې روح داسې آرام شو ، لکه سین چې د غرونو له غیږې اوارو دښتو ته را ورسیږي .

- قوماندان دا هم وویل :

- د هغې لویې قوې د راتګ په برخه کښې ستا احـــــوال بیځایه و ، دا دوه ورونه اوس - اوس له « بغلانه » راغلي دي . صرف یوه وړه قوه را روانه ده ، هغه هم په لاره تیریږي ، دلته نهٔ پاتې کیږي ، خو موږ د وړې قوې سنهٔ ځواب ویلی شو - که خدای کول ستې به یې وباسو .

هغه له خپلو خبرو وروسته د لارې ښارنې ته ولیږلم . په لاره باندې مې زړهٔ داسې سپک و ، لکه چې څوك له بندیخانې را خلاص شوی وي خــــو د « راز » معلومول مې لا مناسبه نه ګڼله ؛ ځکه د دې یوهٔ راز افشا کیدلو هغه نور رازونه خلکو ته ور په ګوته کول ، چې ما د تل د پاره پټ کړي وو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساړهٔ بادونه

میا صاحب وروستی ځل د نهه پنځوسم کال په میزان کښې زموږ کورته راغی . ما ځنې د حال احوال پوښتنه وکړه . دهٔ لنډ لنډ ځوابونه راکړل او پهٔ پای کښې یې راته وویل :

« ښه ، لهٔ کوټې ووځه نور مې مهٔ پهٔ عذابوه ؛ دومره وکړه چې پرستن راوړه یخنې مې کیږي . »

میا صاحب به پخوا هم د زړهٔ غوښتنه نهٔ پټوله او نابلد سړی ورته ډیر حیرانیدای شوای خو دا ځل یې د خبرو لهٔ اندازه معلومیدل چې یوځهٔ بې حوصلې هم دی . ما پرستن ورته راوړه او د

ستنيدو پروخت مې خوله ونهٔ دريده بيا مې وپوښت :
« ميا صاحب ، ناجوړ خو به نهٔ يې ! ؟ »
د دهٔ د حوصلې کمزورې نوره هم جوته شوه او پهٔ ستوغه وينا يې ځواب راکړ :
« ړوند يې ، نهٔ يې وينې چې منی دی او سرکال هوا ډيره سړه ده ، همدا اوس لکه د ژمي د خيلې سوړ شمال لګيږي . کهٔ مې څهٔ ضرور کار نهٔ وای نو پهٔ دې سړه هوا کښې چيرته راتلم . »
ما د دهٔ خبرو ته سر وخوځاوهٔ او ځنې رهي شوم . د ورهٔ د پورې کيدو پر وخت يې اواز را. باندې وکړ :
« ورسم پورې کړه ! »
ور مې پورې کړ . د باندې را ووتم . لمر پهٔ غرغرو ؤ . هوا سړه نهٔ وه . د حويلۍ پهٔ چمن کښې کيناستم او د ميا پهٔ هکله ، چې ډير مضطرب او بې حوصلې را معلوم شو ، فکر يوړم .
زهٔ ډير کوچنی وم چې د دهٔ راتګ مې ياد شي . پهٔ هغه وخت کښې مونږ لا کابل ته را کډه شوي نهٔ ؤ . دی به پهٔ کال کښې دوه - درې ځله زموږ کورته راتهٔ . شپه به يې تيره کړه او د سحر پهٔ خړه وړه کښې به لهٔ خدای پامانۍ پرته پهٔ خپله مخه رهي شو . ميا پهٔ هغه وخت کښې هم مونډۍ ږيره درلوده . د کتابونو غوټه به ورسره وه . شنه لونګۍ به يې پهٔ سر وه . هغه وخت يې هم شونډې چاودې وې او د دهٔ پهٔ واړهٔ ځان کښې به تقريباً هره کورتۍ لويه او کڅو ښکاريده . د کلونو تيريدا

په دهٔ کښې صرف دا توپير راوستی ؤ چې هاله يې ډېره توره او د خبرو حوصله ډېره وه . پلار مې دې خدای وبخښي تر نيمو شپو به ورسره ناست ؤ .
دهٔ به له کابله په نويو کتابونو سر ډېره تازه خبرې راوړې وې . کهٔ څهٔ هم زهٔ د دوی په خبرو سم نهٔ پوهېدم خو د کابل خبرې را باندې ډېرې ښې لګېدې او په دقت به مې ورته غوږ ايښی ؤ . کتابفروش ميا به د کابل کيسې کولې او د کابل د کوڅو ، واټونو ، سياستوالو ، ليکوالو ، جشنونو ، مرګونو ، ودونو ، مظاهرو ، غونډو ، کتابونو او اخبارونو په شمول به د دغه ښار د ژوند له ګڼو اړخونو غږېدهٔ .
ما په کوچنيوالي کښې د کابل په باب دومره مطالب ذهن ته سپارلي وو چې کله به لويني لومړی ځل دې ښار ته راغلم نو ډېر ځايونه به داسې را-معلومېدل لکه چې مې هم ليدلي وي او پکښې بلد يم . زما د دې ډول احساس په پيدايښت کښې د ميا لوی لاس ؤ .
ميا په کابل کښې پيدا شوی او لوی شوی ؤ . کابل د دهٔ د کتابونو د راکړې ورکړې او د دهٔ د يارانو مرکز ؤ . هغه به له کابله ډېر لږ سفر کاوهٔ او کهٔ به په څلور- پنځه مياشتو کښې يوځل ولايتونو ته هم لاړ نو مسافري يې تر هفتې نهٔ اوږدېده . له دهٔ سره به د کتابونو پنډ کې په سفر کښې هم خامخا ؤ . د کتابونو په کاروبار کښې د دهٔ اصلي مقصد د پيسو ګټل نهٔ ؤ بلکې يا به يې له

کوم شناخته لیکوال یا شاعر سره د مرستې له پاره د هغه کتابونه پلورل او یا دا چې د کار کتابونه به یې په زور یا رضا په هغو کسانو خرڅول چې د دهٔ شناخته وو او خاصه لوریینه یې ورسره لرله . میا پیسو ته څهٔ خاص ضرورت هم نهٔ درلود ځکه واده یې نهٔ وٶ کړی ، د کتابونو پنډه‌کي سرمایه نهٔ ځني غوښته او د شپې تیرولو له پاره یې په شخصي کوټو سربیره چې مثلاً د جوماتونو په حجرو کښې دهٔ ته رسیدی شوې ، په کابل کښې په طبع برابر یاران هم دومره لرل چې کهٔ د هر یوه کره یې په نوبت شپه کولی نو د چا خبره د لومړي سرې کور ته به کال پس بیا نوبت رسیدهٔ . زهٔ تر اوسه پورې دا باور لرم چې لهٔ کابل سره د ملګرتیا احساس په هغه کښې د ژوند د ملګرې د لرنې احساس تر ډیره حده کمزوری کړی وٶ .

زهٔ لا په چمن کښې ناست وم او د کابل تك شین اسمان ته مې کتل . درې - څلور جنګي الوتکې د اسمان په جنوبي څنډو کښې سنکاره شوې . د الوتکو اواز سوکه - سوکه را نژدې شو خو ما د هغو په هکله فکر ونهٔ کړ او د خیال او حافظې په مرسته مې د میا ، کابل او کوچنیوالي په باب خوږهٔ یادونه را یادول او ځان مې لهٔ حاله لرې کاوهٔ .

کله چې موږ کابل ته را کډه شو په اولو ورځو کښې میا هره ورځ زموږ کور ته راتهٔ . هغه چې زموږ د کور په شاوخوا سیمه کښې خوك پیژندل

ټول يې را معرفي کړل . په سبوونځي کښې د ماشومانو د شمول له کاره را نيولې د حويلۍ په پټو کښې د ګلانو د قلمچو د را وړلو تر کاره پورې يې چې هرڅۀ په وس کښې ؤ هغه را سره وکړل . ميا په کابل کښې تر ډيرو پورې د ميلمنو په سترګه راته کتل .

زۀ لا په همدې يادونو کښې ډوب وم چې ميا کړکۍ خلاصه کړه ، ورو يې بللم او بيرته يې ژر کړکۍ پورې کړه .

هغه په کوټه کښې له خپل عادت سره سم ، تغييرات راوستي وو . توشکونه يې د خپل ذوق مطابق له سره اوار کړي او هر هغه څۀ چې ورته نامرتب معلوم شوي وو ، مرتب کړي وو . دې کۀ چيرته يوه شيه هم کوږ نو اول خو د فرش له مخې خلي - خاشي ټولوي . بيا د کوټې اسباب له خپل ذوق سره سم ترتيبوي . حتی ځينې وخت خو کۀ په ديوال باندې عکسونه ځوړند وي هغه هم را ـ کوزوي او د بيا ځای پرځای کولو په فکر کښې يې لويږي . د ميا صاحب بل کار دا وي چې يوۀ اړخ ته د کتابونو غوټه کيږدي او بل اړخ ته خپل څادر اوار کړي . څادر په دقت ګوري چې هسې نۀ سم قات شوی نۀ وي . له دې کاره وروسته بيا خپل شين وړوکی پټکی په دواړو لاسونو له سره را کوز کړي په څادر باندې يې کيږدي او بيا د قلم ، عينکو ، تسبيو او رومال وار راشي چې د څادر په څلورو کونجونو باندې يې ږدول کيږي .

زهٔ د میا صاحب پهٔ هدایت د ورهٔ ځنګ ته غلی کیناستم او ځراغ مې بل نهٔ کړ . هغه پهٔ بړستن کښې ځان کلك پیچلی ؤ او دوه - درې دقیقې یې څهٔ ونهٔ ویل :

وروسته یې بیا راته وویل چې ور نژدې شم . زهٔ د دهٔ کتابونو ته نژدې کیناستم . دهٔ غوټه خلاصه کړه . لهٔ یوې پلاستیکي کڅوړې یې دوه کتابونه را- وایستل ؛ ماته یې راکړل او راته وېې ویل :

دا ولوله چې څهٔ زده کړې ! »

ما ورته وویل :

« تشکر . بیه یې څو افغانۍ کیږي ؟ »

دهٔ راته وویل :

« درباندې خرڅوم یې نهٔ . »

ما وویل :

« نو پهٔ څو ورځو کښې یې بیرته در وسپارم ؟ »

دهٔ ځواب راکړ :

« دا ستا شول . بیه نهٔ لري . یو زوړ بابیار مې ؤ . هغه تیره هفته لهٔ کابله ووت او تر ټګ د مخه یې شل - پنځه ویشت توکه کتابونه وړیا راکړل . ما هغه ته ویلي وو چې زهٔ یې هم نهٔ خرڅوم او پهٔ خپلو شاګردانو یې ویشم . ګوره ! زهٔ تاته د خپل شاګرد پهٔ سترګه ګورم او هغه هم ستا د پلار پهٔ خاطر . تهٔ کهٔ هرڅومره بازاري خبرې اترې او لباسي راشه درشه راسره وکړې خو زهٔ یې ستا پهٔ تله نهٔ درتلم ، نور مې مهٔ پهٔ عذابوه . یوځل جګ شه دا کړکۍ وګوره . کهٔ ګومه یوه کوڅه ګولیك نهٔ وي

کوټلیك یې کړه او ور به هم سم پوري کوې ؛ خو ګوره ، یوه خبره واوره ، ماخوستن وروسته له ډوډۍ راشه یو څو خبرې درته کوم . ضروري خبرې . »

ماخوستن مې میا ته ډوډۍ ورووړه . هغه د خپل همیشني عادت پر خلاف راته وویل :

« ته هم خپله ډوډۍ دلته راوړه ، یوځای به یې وخورو خو په تیاره کښې به یې خورو . د سپوږمۍ رڼا کافي ده . »

میا د خوراك په منځ کښې یو ناڅاپه ډوډۍ بس کړه او په خبرو شو :

– عجیبه ده . هیڅوك هم پاتې نه شو . هرڅوك یوې خواته غایب شول . داڅه وشو ! داڅه حال دی ؟ هرڅه مړاوي سنګاري . لکه کابل چې چا تر ستوني نیولی وي . »

ده پنځه شپږ دقیقې همدارنګه خبرې وکړې او بیرته یې په خوړلو شروع وکړه .

تر ډوډۍ وروسته یې د چای څښلو پر وخت راته وویل :

– « زه نور نه شم کولی چې سنه کتابونه پیدا کړم او تاسې جنابانو ته یې وساتم . په دې وخت کښې د ذوق او مطالعې خاوندان خپل کتابونه په نیمه بیه خرڅوي او یو لور – بل لور ته تښتي . که چیرته واقعاً د لوستلو شوق لرې نو په لږو روپو به ډیر زیات کتابونه پیدا کړې . دا کتابونه ضایع کیږي . یایې وباسه ، یایې په پلاستیك کښې وپیچه ښخ یې کړه ، یوڅه پرې وکړه خو چې ضایعه نه

شي . ډير سنهٔ کتابونه به ډير ارزانه پيدا کړي . »
ما وغوښتل چې پهٔ سياسي حالاتو څهٔ ووايم خو ميا خبروته پرې نهٔ ښودلم ، غلی يې کړم اوويې ويل :

- « زما خبرې پهٔ دقت واوره . زهٔ څه اوريدلو ته نهٔ يم راغلی . زهٔ څهٔ ويل غواړم . يو نصيحت دا درته کوم چې تهٔ ډير الله - پته يې ، پهٔ لاره چې ځې نو شاوخواته سم متوجه نهٔ يې . ټانکونه پهٔ سړکونو باندې ډير ګرندي ګرځي ، کهٔ يې ووهلې نو بيا دې نهٔ بچ کيدا شته او نهٔ دې څوک پوښتنه کولی شي . زهٔ دا دريم کال دی درته وايم چې لهٔ خولې سره دې احتياط کوه . دا ځل مې خبرې سمې واوره . بيا خدای ته معلومه ده چې سره به وينو او کنه . »
ما وويل :
ميا صاحب ولې به نهٔ سره وينو !؟
دی اول پټه خولهٔ شو او بيا يې راته وويل :
- « لهٔ موضوع د باندې خبرې مهٔ کوه . ستا خولهٔ ډيره سورې ده ، ته ډير احتياط کوه . رشتيا يو بل نصيحت درته کوم خو اوس د ماسخوتن د لمانځه وخت دی ؛ لهٔ ما سره يوځای لمونځ وکړه . »
ميا به هميشه ځانته لمونځ کاوهٔ او يواځې به يې ډوډۍ خوړه خو دا ځل يې لکه چې تنها يې نهٔ شوی زغملی .

د لمانځه پهٔ پای کښې يې اوږده دعا وکړه او بيايې تر لاس ونيولم او پهٔ داسې لهجه لکه څوک چې چاته زارۍ کوي راته وويل :

- « ګوره ! سږکال به ژمی ډیر سوړ وي . اوس لا ساړهٔ بادونه لګیږي . لرګي او سکارهٔ به بیا نهٔ پیدا کیږي . هر- هرڅهٔ تر وړو او غوړو پوري واخلئ ، ساده ګي مهٔ کوئ ؛ تاسي بې تجربې یاست ! »

میا خپلې خبرې یو ناڅاپه بس کړې او بیا یې وویل :

- « نور زما ضروري خبرې تمامې شوې . زهٔ سحر وختي ځم . خدای پاماني راسره وکړه . »

دهٔ لهٔ ما سره د لومړي ځل لهٔ پاره پهٔ خپله خوښه خدای پاماني وکړه او زهٔ د خپلې خوب کوټې ته ولاړم .

د حویلۍ پهٔ مینځ کښې پرچمن ، ګلونو او تاکونو باندې سپوږمۍ پلوشې ورولې . ما لهٔ کړکۍ څخه آسه مایی غرهٔ ته کتل . د بندیز د نیټې لهٔ را-رسیدو د مخه لا کابل پهٔ کامل سکوت کښې لاهو شو . وروسته بیا ورو-ورو لهٔ کوڅواو واټونو د ټینکونو اوازونه راغلل .

پهٔ بړستن کښې مې لکه د « میا » ځان وپیچلو او پهٔ ګوښه او تیاره کښې مې د عافیت لهٔ احساسه خوند واخیست .

د ۱۳٦٤ کال میزان

پیښور

د مور غم

د وی تیره شپه سره ملګري شول او نن یې کړۍ ورځ د بغلان په کلیو- کروندو کښې لار وهلې ده چې هر کلي ته ورسیږي، معلم ته پخواني وختونه ورياد کړي، د بمونو او ټينکونو په ټوټو لاړې تو کړي ، کله ناکله یې رنګ شوي کورونه د تندي ګونځې ورزیاتې کړې او په سترګو یې توره شپه شي ، مګر د نسیم حال بل دی ، چورتونو پسې اخیستی او شاوخوا ته یې هډو پام هم نه دی .

درې -درې نیم ساعته دمخه بره ګی طیاره راغله ، را. ټیټه شوه ، ودریده او د مرمیو باران یې شروع کړ، معلم په شاړو کروندو کښې چې دوه دوه نیم لویشتې واښه په کښې

ولاړ وو ، پریوت او پر ده یې چیغه کړه چې ټوپك پټ که، سر پټ که ، سترګې پټې که ، ساعت پټ که ، نوکان پټ که ... مګر هغه لکه بت ولاړ و، خپل نوکان یې ژ وول او د چورتونو له خوبه را ویښ نهٔ شو . معلم لا پروت پروت ناري وهلې چې الوتکه په بل لور لاړه او دوی له خطره بچ شول .

معلم د نسیم دې حالت ته ډیر فکر وړی دی ، نهٔ پوهیږي چې ددهٔ روحیات څنګه پیاوړي کړي . هغهٔ ته د تیرو جنګونو کیسې تیروي او دا ورښودل غواړي چې تهٔ خوا مهٔ بدوه ، ستا لاس د وطن تر سر جار شوی دی او ستا ویښتهٔ او بانهٔ د وطن پهٔ مینه کښې لوګي شول ، تهٔ د ډیر ویاړ او عزت وړ یې ، نن د ټولو زلمو میندې د زړهٔ وینې څښي خو ستا مور بیا هم بختوره ده چې زوی یې پهٔ سمه لار روان دی ، لهٔ تا څخه به لوی خدای خوشحاله وي او تهٔ د هغه دمظلومو بندګانو لوی خادم یې ... خو نسیم د معلم خبرو ته غوږ نهٔ ږدي . د هغه پهٔ زړهٔ کښې څهٔ بل شاني اور بل دی . د ویاړ او افتخار خبرې ورته مکررې ایښي او پر ذهن یې دم پر دم هغه پرونۍ پیښه خوریږي . لهٔ ځانه سره وایي : "عجیبه ده ، زهٔ هیچا ونهٔ پیژندم ، هغه ما لهٔ ډیر ه لرې څخه وپیژندله ، خو دې راته پهٔ خپل لاس ډوډۍ را وړه ، پهٔ سر یې سنکل کړم او پهٔ چوتره کښې یې د یو بیګانه پهٔ څیر را څخه د خپل زوی پوښتنه وکړه . نهٔ پوهیږم چې زهٔ ډیر زیات بدل شوی یم او کهٔ ددې حال خراب دی ؟ شاید دا دواړه دلیله سم وي . دا نو څنګه ممکنه ده

چې مور دې خپل زوی ونهٔ پیژني .

د خوب کلمه یې په ژبه وویله او بیا یې په شونډو کښې وموسل . معلم دا فکر وکړ چې زما په خبرو پورې یې وخندل ، نو په اوږه یې لاس ورکیښود او په پوړیدلي غږ یې ورته وویل :

زهٔ به اوس د خپلې مور کیسه درته وکړم ته باور وکړه چې زهٔ هم ډیر خپل شوی یم ، ډیر کړیدلی یم ، خو خهٔ وکړم ، دا به د خدای رضا وي او تقدیر نهٔ پر بله کیږي .

د معلم پیاوړي لاسونه د نسیم تر غاړه را حلقه شول او چې ځوان د معلم د غږېوړیدا د خپل زړهٔ دربا ته ورته احساس کړه نو بیا یې لیمې د معلم خواته ورواړولې .

معلم ورته وویل :

یاره زمونږ سیمه ډیره اباده ده ، ډیرې شنې ونې لري او سنې شولې په کښې کیږي ، شاو خوا یې زرغونې کروندې دي او د کندوز سیند په کښې لکه د سپینو زرو بهیږي . زما ورور یې د همدې سین پر غاړه لیدلی و . روسان لهٔ لرې کلیو په ماتې را ستنیدل . غصه وو . خدایزده چې ولې یې ددهٔ د وژلو اراده وکړه .هغه د هیلیو ښکار کاوه ،. دوی دا ګومان درلود چې دی د تیښتې لار نهٔ لري ، نو دوه درې ټانکه یې تړې را وخرخول ، د هغوی زړه وه چې ژوندی یې ونیسي ، ټوپك ځنې واخلي او عذاب کشه یې کړي ، د همدې مقصد لهٔ پاره یې ټانکونه ودرول او مرمۍ یې پرې ونهٔ ورولې ، خو دوی ونهٔ پوهیدل ، هغه ډیر سنهٔ لامبو زن و .

سمدستي يې سين ته ټوپ کړو او چې ټينکونه د سين غاړې ته را رسيدل ، دهٔ په ډوبکۍ ځان د پله لاندې برخې ته ورساوهٔ . کهٔ څهٔ هم په سبۍ پښه يې يوه ګولۍ لګيدلې وه ، خو هډوکي ته يې تاوان نهٔ ورسيدلی . روسانو په دریاب ډيرې مرمۍ وورولې مګر له ټينکونو را بهر نهٔ شول . دی هورې تر ستنو لاندې خدای وساته ء .

کله چې ټينکونو د ښار خواته مخه کړې وه ، زما ورور هم کورته روان شوی و ، په کومه لاره چې دی راغلی و د واورو په مينځ کښې د پريوتلو ، لويدلو او پښې ښويدلو ډيرې نخښې وې او دا يې ښودله چې خوارکی په زحمت سره کور ته رسيدلی وء.

په همدې وخت کښې د معلم غر. څهٔ نور هم ژړغونی شو . خپل لاس يې د نسيم له اوږې را پورته کړ او له شيبې نيمې سکوت څخه وروسته يې وويل :
زلميه ! زهٔ په هغو شيو کښې په کور نهٔ وم او دا هر څهٔ مې ادې په سترګو ليدلي ، هغې مور. ته دا نکل داسې کاوهٔ چې له سپيد ه چاوده وروسته مو د ټينکونو غر. تر غوږ. شو ، يخ ډير و او واوره پرته وه . د تيښتې لوری نهٔ و او د الله په رضا صبر شو، خو سلطان محمد را ته وويل : ادې ! زما زړهٔ نهٔ صبريږي ، پرون يې هم د دریاب پر غاړه کابو وژلی وم ، کهٔ کورته را ننوتل او زهٔ يې زخمي وليدم نو بيا مې نهٔ پريږدي ، ښه به دا وي چې په دا مخامخ غونډيو کښې پټ شم . ما ورسره ومنله ، خو پل يې سم نهٔ شو اخيستلی ، نو ميرزاګي ته مې وويل چې

هله زویه ! تر مټ یې ونیسه او ژر یې پر غونډۍ واړوه .

معلم بیا پټه خوله شو . څه نور څه لکه چې وریاد شول او داسې یې خبرې شروع کړې :

مور مې ویل، مخکې تر دې چې دوی په لوړو کښې پریوځي ، ټینکونه را ورسیدل او پر دوی یې ګولۍ وورولې . زه فکر کوم چې مور به مې محاربوي ماشینونه لیدلي وي ، ځکه ویل به یې چې ډیر ګړندي او واړه ټانکونه وو . چې قوه را ننډه شوه ، میرزاګي سلطان محمد پریښود ، منډې یې کړې او د تیرو شاته پټ شو سلطان محمد شاته پاته شو ، روسانو وویشت ، میرزاګي چې دا حال ولید نو د ورور خواته یې را منډې کړې ، چو په واورو کښې پریوت . مور به مې ویل چې ما ددوی دواړو غبرګه کړیږه واوریده چې ناري یې کړې :

" ا ... د ... ی !!! "

خو ځوانه ! زه یقین لرم چې مور مې هسې تصور کاوه هغوی یې دې ته نه وو پرې ایښي چې چیغې وکړي .

مور مې د ډرو سره سم بې هوشه شوې وه او د کلي د خلکو تر را رسیدو او د هغوتر ښخولو پورې بې حاله وه . هغې چې به ددې پیښې په باب څه ویل نو خپل تصورات به یې هم ورګډول . دا نه وه ملامته ، د دې منځوی زوی د شپاړسو کلونو و او کشری یې یوولس کلن و .

ځوانه ! لوی غمونه نه هیریږي ، خو د مور غم مې دومره لوی و چې ټول غمونه به یې را باندې هیرکړل .

د معلم خبري نسيم ورغوڅې کړې ، ويې ويل :
" معلم صاحب ! زه هم مور ته خوابدی یم ، دې وت وت پوښتنه را څخه کوله او په دې نه پوهيده چې له نسيمه د نسيم پوښتنه کوي . دې په هغه يوه ساعت کښې څو څو ځله پر تندي سېکل کړم چې ما ګواکې د نسيم حال ورته را وړی و . تا خو به ممکن پام و چې را ته ويل يې : نسيم ته به حال ورکړې چې يوځل راشي، درې مياشتې وشوې چې نه مې دی ليدلی . دا څومره ورځ ده چې بد بد خوبونه وينم . ورته وايې به چې ضرور راشه . مور دې ډير يادوي . تا خو به پام و چې ما ورته وويل : زه اوس له کندزه راغلي يم او بيرته جبهې ته نه ستنيږم ، مګر دې وژړل او په ډير عذر يې وويل چې هر رنګه وي حال ورکړه ، زما انديښنه ده او ورته وايې به چې پلار دې ناجوړ دی ، تبې يې کيږي .
معلم صاحب ! زه څه ورته ووايم ، له زړه مې يو خدای خبر و چې دې مې د پلار د ناروغۍ وويل . پلار مې ناجوړ دی خو زه يې پوښتنه نه شم کولای ! تر ډيره وخته مې په فکر کښې جنګ و يو ځل به مې ويل چې را ځه پلار وګوره خو بيا به پښيمانه شوم چې هسې نه ومې پيژني او مور مې له غمه ليونۍ شي اخر مې له ځان سره فيصله وکړه چې را ځه نسيمه ، د مور د پاره پلار مه وينه .
معلم ورته وويل :
ښه دې وکړل ، زما ښه پام و، يو انسان بايد ...
معلم صاحب لا د لوی انسان کړه وړه جوړول چې

نسیم بې حوصلې شو او دهغه د خبرو په مینځ کښې یې ورته وویل :
سنه ، هغه د مور کیسه دې په نیمایي کښې پاته شوه . معلم وویل :
زما مور مړه شوه . زما مور د زامنو له مرګ نه درې میاشتې وروسته پور پرې کړ . کاشکې یې د زامنو غم نه وای لیدلی . په هغه ساړه ژمي به تول ویده وو، دا به را ویښه شوه ، پټه به ووته او د زامنو د قبرونو خواته به کښیناسته . په عذر - زاري به مو راوسته ، ورته وبه مو ویل چې ساړه دي سیکاروی به دې ووهي ، ډیر بد یخ دی ، توبه وباسه او له خدایه وویریږه . له دې پیښې وروسته ددې حالت ډیر دردوونکی و . کله ناکله به یې په زوږه -زوږه هم ژړل ، مګر اکثره به په حیرت کښې ډوبه وه .
پر دیوال یا ګیلم باندې به یې یو -نیم داغ ته کتل او تر ډیره وخته به ورته ځیره وه . پسرلی لا سم نه وراغلی چې بیا د روسانوقوه راغله . دې چې د ټانکونو غږ تر غوږ شو نو پښې او لاسونه یې ، وپوړېدل . څو دقیقې ډیره زیاته وپوړېده . ګومان کوم چې د وینې فشار یې بیخي لوړ شو . داسې وپوړېده چې له تم کیدو ووته او بیا د تل له پاره ارامه شوه .
د معلم غږ وپوړېده . ستونی یې ډک شو . لاړې یې تیرې کړې ، وټوخیده او نور یې څه ونه ویل .

۱۳۶۳/پیښور-مرشداباد

تېښته

مامور نسيم په بس کښې خيرخانې ته روان و. په لاره کښې يې د روسي ټانکونو ليدنې او د بس د منځ ګڼه ګوڼې اعصاب ړيچولي وو. د ده څنګ ته يوې بوډۍ روسي عسکرو ته وکتل او وېې ويل:

— وه خدايه! د دغو له شره مو خلاص کړې.

د نسيم، بې له دې چې فکر وکړي، له خولې ووتل:

— امين.

څو شيبې وروسته په تم ځای کښې يوه ځلمي، چې د ده شاته ولاړ و، په اوږه لاس ورکيښود او ورته يې وويل — لطفاً راکوز شئ، څه کار در سره لرم!

دهٔ منفي ځواب ورکړ، خو یو بل سړی را مخکې شو او پوه یې کړ چې مقاومت فایده نهٔ لري ، مـــــوږ د " خاد " غړي یوو ، څهٔ تحقیق در څخه کوو .

نسیم یې کوز کړ او تم ځای ته یې مخامخ د پولیسو ماموریت ته راوست . د پولیسو مشر ته د خاد کسانو وویل چې دې سړي د دوستو قواو پر ضد خبرې کولې . د خاد کسان لاړل او د ماموریت مشر ، بې لهٔ دې چې څهٔ پوښتنه ځنې وکړي دومره وواهه چې لهٔ حاله ووت .

یو وخت نسیم پهٔ هوش راغی . ځان ته یې پام شو چې پهٔ یوه کوټه کښې یوازې پروت دی .

څهٔ وخت وروسته د پولیسو یو ځارن چې ددهٔ د وهلو پر وخت د ماموریت د مشر څنګ ته ولاړ و کوټې ته را ننوت . ځارن سمدستي پرې اواز وکړ :

لاسونه پورته که !

دی پاڅید ، لاسونه یې پورته کړل . د پولیسو مامور تلاشي کړ . ددهٔ پهٔ جیبونو کښې صرف اووه افغانۍ وې هغه یې ځنې واخیستلې او د تګ پهٔ وخت کښې یې ورته وویل :

ـــ پهٔ جیب کښې دې سل افغانۍ دي . هغه ټکسي والا ته ورکړه .

نسیم د ځارن پهٔ خبره پوه نهٔ شو . ویې غوښتل چې توضیح وغواړي ، خو ځارن صبر ونهٔ کړ لهٔ کوټې ووت .نسیم خپل جیبونه ویلټل . پهٔ حیرت سره یې ولیدل چې د اوو افغانیو پر ځای اوس د سلو افغانیو څاوند دی . یقین یې شو چې سلګون د

پولیسو څارن ورکړی دی .

دده بدن ډیر درد کاوه او د پیسو په برخه کښې یې نور فکر ونه کړ . لس پنځلس دقیقې همداسې تیرې شوې . وروسته بیا ور پرانستل شو او هغه څارن بیا راغی . څارن ور پورې کړ . دهٔ ته ورنږدې شو او په غور کښې یې ورو غوندې ورته وویل :

ـــ کړ کی خلاصه کړه ، ځان وغورځوه !

څارن بیرته ووت . نسیم د شیشو له شا کوڅې ته وکتل . کوڅه دوه دوه نیم متره لاندې وه . نسیم لکه په قفس کښې ایسار مارغه ،ازادو کسانو ته تر ډیرو پورې وکتل خو پښو یې درد کاوه ، بیرته کښیناست او له ځان سره یې فکر وکړ چې کهٔ ټوپ کړې نو رنا ورځ ده ، لارویان یې ممکن ووینې په دې وخت کښې تر نورو خلکو د خاد کسان ډیر دي . سر بیره پر دې په څارن لا څهٔ اعتبار په کار دی .

دهٔ ته خپل شپږ کلن زوی ور یاد شو چې اوس به د پلار راتګ ته منتظر وي . نسیم خپل زوی ته ویلي وو چې په خیرخانه کښې به د ماما له کوره ورته توتي راوړي . د هغه سترګو ته خپله وره لور او خپله کډه هم ودریده . دهٔ له ځان سره وټیپله چې کهٔ دا ځل څوك ورغلل نو د کور ادرس به ورکوي چې هغوی له پیښې خبر کړي .

نیم ساعت وروسته څارن بیا راغی او په قهر یې ورته وویل :

" ته لا دلته یې !؟ "

نسیم ځواب ورکړ :

" صیب ، کوڅه ډیره لاندې ده . زهٔ ژوبل یم . ټوپ نهٔ شم وهلی ، کهٔ صیب دومره وشي چې کور مې خبر شي نو صیب لوی کومك به مو را سره کړی وي . "

څارن کړکۍ خلاصه کړه او بیا یې دهٔ ته وویل :
تهٔ یو څل ودریږه ، لاندې سم وګوره . تا ته هسې د شیشو لهٔ شا کوڅه ډیره لاندې ښکاره شوې ده . "

نسیم د څارن د خوشحالولو لپاره پهٔ کړکۍ کښې ودرید او پهٔ داسې حال کښې چې ویل یې کړکۍ ډیره هسکه ده ، د شا لهٔ خوا پورې وهل شو .
پهٔ کوڅه کښې ولوید خو ژوبل نهٔ و شا وخوا یې وکتل څوك نهٔ و . فکر یې وکړ چې اوس پرته لهٔ تیښتې بله لار نهٔ لري . ددې لهٔ پاره چې د چا شك باندې را نهٔ شي ، ورو-ورو روان شو .بدن یې درد کاوهٔ . اراده یې وکړه چې باید پهٔ ټکسي کښې کورته څان ورسوي . څو دقیقې نور هم پیاده رهي و خو تش ټکسي یې ونهٔ موند . یو وخت یې پام شو چې د سړك پر بله غاړه درې تنه پولیس دهٔ ته ګوري او څاري یې .
پولیس هماغه وو چې پهٔ ماموریت کښې یې لیدلی و . زړهٔ یې وښوید ، پښې یې وپوړیدې ، وارخطا شو خو چاره نهٔ وه . څهٔ شیبه وروسته یې تش ټکسي ولید ،موټر یې ودراوهٔ ، دهٔ لا د ټکسي والا سره خبره نهٔ وه کړې چې هغه درې تنه پولیس راغلل او د موټر اړخ ته ودریدل . دهٔ د سترګو لاندې وڅارل . څان یې پرې ناګاره کړ او

دي وروستي چانس ته يې هيله وكړه چې پوليس به يې ګوندي ونهٔ پيژني .

مامور نسيم ډريور ته وويل چې كارته پروان ته مې ورسوه . ډريور ورسره ومنله . دى پهٔ شا سيټ كښې كښيناست او دروازه يې لا نهٔ وه پورې كړې چې هغه درې تنه پوليس هم موټر ته را- پورته شول . دوه تنه د نسيم خنګ ته كښيناستل او يو هم مخې ته . ډريور فكر وكړ چې دا هم ددهٔ ملګري دي . پهٔ يو ځغلند نظر يې ورته وكتل او بيا يې د كارته پروان پهٔ لور موټر روان كړ .

هغه احساس كړه چې وروستى چانس يې هم لهٔ لاسه وركړى دى ، مګر پهٔ ځان يې را نهٔ وړه او خپل خنګلوري يې وپوښت :

— " وروره ، تاسو چيرته ځئ ؟ "

پوليس يې غوږ ته خوله ورنږدې كړه ، سوكه يې ورته وويل :

" ورو - ورو خبرې كوه ، لهٔ تا سره كار لرو . "

نسيم وبوږنيدهٔ او پهٔ داسې حال كښې چې كوښښ يې كاوهٔ چې د خپل غږ بوږيدا پټه كړي ، بيا پوښتنه وكړه :

— لهٔ ما سره څهٔ كار لرئ ؟ "

هغه ځواب وركړ :

بيا به درته ووايو . " .

د نسيم زړهٔ ته ولويدل چې د پوليسو ګوتو ته ورغلى او ښاري يې چې چيرته ځي . اوس نهٔ پوهيدهٔ چې ټكسي چيرته ودروي . ايا د كور مخه

به سنه وي چې څوك د ځان له حاله خبر كړي اوكه بل چيرته كوز شي دی لا په همدې سوچونو كښې ډوب وچې ټكسي ددوی د كور مخې ته تير شو خو ده لا پريكړه نه وه كړې . موټر د "كارته پروان " پای ته ورسيد . ډريوورورته وويل :

" چيرته كوزيږې ؟

" ده له نا چاری ځواب وركړ :

" همدلته "

نسيم هغه پردی سلګون ډريور ته ونيو خو پوليسو دده پيسې ور واپس كړې او په خپله يې د ټكسي كرايه وركړه .

نسيم له پوليسو تشكر وكړ او بيا يې هم د هغو د اغفال له پاره وويل :

"ورونو ! كه ما سره چای څښئ ، خوشحاله به شم ، زما كور دلته نږدې دی .

" هغو ځواب وركړ :

ډيره سنه ده . "

نسيم څو دقيقې له دوی سره روان و او حيران پاتې و چې له خپلو ملګرو سره څه وكړي . اخر يې په يوه ګوښه غوندې ځای كښې ودرول ، ورته ويې ويل :

"ورونو ! كه مو له ماسره څه كار وي نو اوس لا راته ووایاست ، زه به ډير خوشحاله شم ."

هغو په ادبناكه لهجه ځواب وركړ :

" مونږ غواړو چې ستاسو سره ستاسو كور ته ولاړ شو ."

ده ورته وويل :

" وبخښئ ، معذرت غواړم ، زه نسيم نوميږم او د

دولت رسمي مامور يم . هسې نه چې په ما مو د بل
چا ګومان راغلی وي ."
هغوی ورته وويل :
" مونږ تاسو پيژنو . مونږ صرف او صرف بايد له
تاسو سره ستاسو کور ته ولاړ شو .
ـ زما د کور له ليدو څخه ستاسو مقصد څه دی ؟
ـ صاحب خواهش کوو، عذر کوو او امر کوو چې
له مونږ سره په لاره کښې جنجال مه کوه . مونږ
يوازې خپل کورته ورسوه . هلته به بيا په ټوله
کيسه پوه شې.
دی مخکې او پوليس ورپسې و. دده او پوليسو
تر منځ درې څلور متره فاصله وه او چې له پوليسو
يې ځان اووه-اته متره وړاندې کړ په منډه يې شروع
وکړه . دده ته دا کوڅې او نرۍ لارې ټولې معلومې
وې او فکر يې کاوه چې ګوندې له پوليسو به ځان
خلاص کړي .
ده منډې وهلې او پوليس ورپسې وو . له درې -
څلور کوڅو او پس کوڅو تير شو خو پوليس پسې
ور ورسيدل ، ويې نيوه .
ده په حيرانتيا سره وليدل چې پوليسو په ډير
ادب څنې وغوښتل :
"مامور صاحب ! مه ځان ځوروه او مه نور ، يوازې
خپل کوررا وښيه !"
ده نور له هغوی سره خبره ونه چيړله . له
هغوی سره يو ځای د خپل کور خواته روان شو .
په زړه کښې يې ويل :

ډیر مودب او ځیرك پولیس دي خو مقصد یې یوازې زما نیول نهٔ دي ."

د کور پهٔ سالون کښې پولیسو نسیم ته وویل :
" تهٔ خو را وتښتیدې او لهٔ لویه غمه خلاص شوې ، مګرموږ پهٔ کابل کښې نا بلده یوو ، لهٔ ولایتونو یې را وستي او عسکري را باندې کوي . اوس نو دغه حق درباندې لرو چې لهٔ کابله مو پهٔ پټه لاره وباسې او مجاهدینو ته مو ور ورسوې ."

خو نسیم چې د بس لهٔ پیښې وروسته پهٔ خپل سیوري هم بد ګومانه و هغوی ته وویل :
" وبخښئ ! زهٔ یو دولتي مامور یم . لهٔ مخالفینو سره هیڅ لاره نهٔ لرم ."

پولسیو ددهٔ عذر ونهٔ مانهٔ او پهٔ جدي لهجه یې ورته وویل :
" موږ بله لار نهٔ لرو ، یا لهٔ موږ سره سپارهٔ شئ چې ماموریت ته مو وسپارو او یا موږ ته هم د تیښتې لار پرانیزه او ځواني را سره وکړئ ."

نسیم نهٔ پوهیدهٔ چې څهٔ ورته ووایي . شیبه نیمه پټه خوله واو بیا یې وویل : " ښه ، تاسو لږ دمه وکړئ.زهٔ به لږ چای شربت راوړم ، بیا به خبرې کوو."

مګر پولیسو پهٔ شریکه ورته وویل :
" مامور صاحب ! موږ کهٔ لهٔ تاسو سره بد کولی نو اوس به پهٔ ماموریت کښې ناست وې . تهٔ را باندې ولې بد ګومانه یې ، اخرمونږ هم مسلمان یوو! موږ تر هغو پورې ستا چای نهٔ څښنو چې د "هو " ځواب

رانکړي ."

نسیم په فکر کښې لاړ . بد ګوماني یې کمه شوه او بیا یې پوښتنه ځنې وکړه :

تاسو په ما پسې چا را ولیږلئ ؟ "

ـــ خارن صاحب "

ـــ نو خارن صاحب خو زۀ په خپل لاس تیښتې ته مجبور کړم ."

ـــ د همدې له پاره یې مجبور کړې چې هم خپله بچ شي او هم زمونږ چاره وکړي ."

مامور نسیم د زړه له اخلاصه وخندل او په داسې حال کښې چې په چایو پسې ولاړیده ورته یې وویل : " خدای به هر څۀ اسانه کړي ! "

پیښور/ ۱۳٦٤

دوه ورونه

د « میرو » مالیار د دوه یم زوی تر زیږیدو دوه ورځې د مخه کلی بمبارد شو ، په بمبارد کښې پنځه تنه شهیدان شول د شهیدانو د ویر په ورځو کښې دې نوي تولد ته سیوا له مور و پلاره بس یو « نجیب » ډیر متوجه و . نجیب څلور کاله تر « نسیم » مشر و په کوم سحر چې ده اول وار نسیم ولیده . ورته خوشحاله شو . مور به ورته ویل : « نیني » ستا ورور دی ، ستا ګران ورور ستا کوچنی ورور !

خو د ده دا ورور ډیر ژر ترپام بد شو . د مور

توجه نسیم ته شوه . پلار به یې هم هرماښام له راتګ سره سم د زانګو خواته ورغی ، په زانګو باندې به یې د اوار شوي ځادر نه پیڅه پورته کړه او تر ډېرو پورې به یې نسیم ته کتل . نسیم ورو ورو خندا زده کوله ، سترګې به یې د نورو سترګو ته نیولې او ښنې - لاسونه به یې خوځول .

یوه ورځ چې کله « نیني » له خوبه راویښ شو ، مور په تندي ښکل کړ ، هغه په شونډو کښې وموسیده . د نجیب خدایزده څه په زړه کښې تیر شول ، د مور غیږې ته ورټیټ شو ، ورور یې په مینه ښکل کړ ، خو د راجګیدو په وخت کښې یې یوه کلکه لغته په تشي کښې ورکړه او منډې یې کړې . کوچني چیغې کړې ، مور یې بلا څو ځله په نجیب وګرځوله . کوچنی یې په زانګو کښې واچاوه او په ده پسې ووته . مور ور ناري کړې .

« ځوانیمرګ شې ، راشه یخني به دې ووهي . »

هغه د کور د دراوزې څنګ ته ولاړ و ، خندل یې او نه ورنږدې کیده .

چې ماښام پلار کورته راغی ، نجیب سمدستي ترلاس ونیو ، په کوټه کښې یې غاړې ته لاسونه ورواچول ، د پلار په غیږ کښې کیناست . پلار د ده د خوشحالولو له پاره وویل :

« نجیب ډیر ښه هلك دی ، په ما ډیر ګران دی ، پاك ګرځي ، د مور خبره مني ، له کوره د باندې نه وځي ، شوخي نه کوي ، ډیر ډیر ګلالی دی ... »

مور یې د پلار خبرې قطع کړې اود نجیب چغولي

يې ورته وکړه . نجيب زله غونډې شو ، پلار پرې توبه وويسته .

په تيرو څلورو کلونو کښې نجيب د مور و پلار يواځينى اولاد و ، په دې واړه کور کښې ټوله پاملرنه ده ته وه ، خو اوس يې داسې فکر کاوه چې دا توجه ويشل شوې ده . مور و پلار ډير پوهاوه چې هغه ستا کوچنى ورور دى ، مگر ده ورسره مينه کمه کوله او بخيلي ډيره .

نجيب به زياتره له موره داسې پوښتنې کولې :

« نينې » له کومه راغى ؟ چا « نينې » کورته راوړ ؟

مور به ورته خندل او داسې ځواب به يې ورکاوه :

له طيارې چا را غورځار کړ .

که څه هم نجيب له الوتکو ډير ويريده ، خو کله چې به روسى طيارې راغلې تر ډيرو پورې به ورته متوجه و .

دوبى راغى ، هوا توده شوه ، نجيب به نسيم په غيږ کښې واخيست ، له کوره به يې بهر کړ . مور به ورته ويل :

ورک شئ خوږ به يې کړې ، د باندې يې مه باسه !

ده به يو بل ته خپل کوچنى ورور ورښکاراوه .

يوه نيم به نسيم سنګل کړ ، لاسونه به يې ورته ونيول او وبه يې غوښتل چې را وايې خلې ، مگر ماشوم به ځنې مخ ، واړاوه ، ځان به يې د ورور ټټر ته ورجوخت کړ . د ورور دا پيره په نجيب ډيره سنه لګيده . هغه به اوس نسيم ته د يوه کوچني

وروړ په سترګه کتل او سيالي يې ورسره نه کيده .
د ژبغړاندي نسيم دوه سترګې به په نجيب کښې وې . چې غرمه به نجيب پلار ته ډوډۍ او تروې وروړې او د نسيم به ورپام شو تر ډيرو پورې به يې وريښې ژړل . مور به ويل :
« هغه خواردې پلار ته ډوډۍ وروړي او که تا يوسي . »
کوچنې نسيم به پښې له مځکې مځکې وهلې ، ژړل به يې او په خبره نه پوهيده .
پلار يې د دوبي ورځې په خپل واړه باغ کښې تيرې کړې . په مني هم تر هغو پورې چې منې يې نه وي خرڅې کړي په باغ کښې و .
د اوږده ژمي سړې ورځې - شپې راغلې . لومړۍ واوره ووريده . کوچنې نسيم يې له وريدا ډير خوند واخيست او کله چې واورې د مځکې مخ سپين کړ ، دی سوکه له وره ووت ، د کور په غولي کښې يې منډې رامنډې کړې ، واوره يې وڅکله ، خوند يې ورکړ لږ څه يې وخوړه خو يخنې يې وشوه ، دواړه موټې يې څنې ډك کړل مورته يې ونيول ؛ ده مور ته سوغات راوړی و ، خو هغې سيك كړ او له واورې يې وويراوه .
د « ميرو » ماليار زامنو هم د نورو ماشومانو غوندې ژمی په خونو کښې تير کړ ، په خوړ مني باندې هوا ماته شوه د واورې لمن ونغښتل شوه ، په توره مځکه بوټې وبوټيدل او ماشومانو د لمر پيتاوي په لوبې شروع کړې .
اوس نو د نسيم دوه کاله پوره کيدل . هغه به

په خپل سر منډې وهلې ، له کوره به بې وروره تنها ووت او په ځاورو ختو کښې به توښ و .
د پسرلي ګلان وغوړېدل ، يخنۍ ځای ګرمۍ ته ورکړ ماشومان به د ونو سيوري ته د اوبو په غاړه ناست وو ، له شګو به يې ګومبزې جوړولې ، خوسی به يې کاوه ، چندروکی (جزبازی) به يې کاوه ، کوکۍ به يې کولې ، د اوبو له تله به يې رنګارنګ کاڼي راايستل او يا به يې هم هغو کبانو ته ډوډۍ وراچوله چې په وياله کښې به کاريز ته ورځيرمه په اوبو کښې ګرځيدل او لمبيدل .
مشرانو د کاريز کبان نه نيول ، دابې ګناه ګڼله .
ماشومانو هغوی ته ډوډۍ اچول نيک کار ګاڼه .
همدا راز په دې فصل کښې د ويالو په غاړه زېړ ګلان وبوټيدل . کوچنيانو به دې ګلانو ته ډير پام و ، ځکه دا د زيړې غوا ګلان وو او که به هرچا وشکول ، د هغوی د کور غوا وچيدله .
خو نسيم لا په دې مفاهيمو نه پوهيده ، هغه لا کوچنی و او دې خبرو ته يې فکر نه رسيده .
اکثراً به د ويالې له غاړې راپورته شو ، د ديوالونو بيخ ته به له جينکو سره ناست و . جينکو به ځکه جارو کوله ، نغري به يې جوړول ، ناوکيزې (ګوډۍ) به يې دنګولې او چې په لوبو کښې به د سړو ضرورت شو نو نسيم به پرته له دې چې په کيسه پوه شي ، د دوی ضرورت پوره کاوه .
نجيب ته اوس ځان لوی ښکاريده ، د نسيم وجود يې منلی و ، بخيلي يې ورسره نه کيده .

کوچني نسیم به له ځان سره لګیا و او داسي څه نه پيښيدل چي له مشر وروړ سره پري وران شي . خو يوه ورځ د کوچني نسیم په حق کښي له مشر وروړ څخه داسي خطا پيښه شوه ، چي هيڅکله يې هيره نه کړه .

په هغه ورځ چي دا خطا پيښه شوه کوچنيانو د « جنګ » لوبي ته زړه شوي و . د مجاهدينو د نقش کسان ډير وو خو څوك نه حاضريدل چي د روسي نقش ولوبوي ، ځکه په دي لوبه کښي بايد روسان حتماً ماتي وخوري او وتښول شي . نجيب د دي لوبي ډير مشتاق و ، هغه له نسیم خوارکي څخه روسي جوړکړ او لوبه پيل شوه . نسیم لا په خپل چورت کښي و ، چي غازيانو ورته سنګرونه ونيول . هلکانو په ويالو کښي ، د تيږو شاته ، په شګو کښي او د ونو څنګ ته « پروت » وکړ . « روسي » يي محاصره کړ ، هغوی په خوله ډير ډز - ډز وويل ، مګر جانب مقابل مقاومت څرګند نه کړ ، اخر ورته بي حوصلي شول ، رانژدي شول او هره يوه ، يوه - دوه څپيړي وواهه ، د نسیم سويو چيغو ماشومان وويرول او خواره شول . نسیم د ژړا په حال کښي کورته راغی ، نجيب تر ده د مخه رارسيدلی و . مور ورته وويل :

جار - جار ، چا وهلی يي ؟

خو هغه ژړل . د هغه پرځای نجيب ځواب ورکړ .

« ما نه دی وهلی »

کوچني نسیم ورورته لاس ونیو ۰ مور یې پوه
شوه ۰ نجیب یې وواهه ۰
ماښام ته د نسیم تبه شوه ۰ پلار یې د کلي له
دوکانه ګولۍ ورته راوړه ۰ له ګولۍ سره یې تبه
برې شوه خو سبا ماسپښین ته بیا وربانديې تبه راغله ۰
کوچنی نسیم درې هفتی سر په سر ناجوړه و ،
ناجوړۍ یې رنګ ډیر ورخراب کړ ، تر ډیرو پورې
زله او کمزوری و ۰ مور و پلار د ده د مرض ګناه په
« نجیب » وراړوله ، « نجیب » هم تر ډیرو پورې زله او
خاموشه و ۰
د جنګ له پیښې سیوا د ورونو ترمنځ ټول
دوبی روغه وه ۰ منی راغی ، پلار یې لا منې نه وې
خرڅې کړې ۰ دوه - درې ځله سوداګر راغلل خو
سره جوړ نه شول ۰ اوس ډیر کم خلک سنار ته تلی
شي ۰ سوداګر له دې چانسه سنه استفاده کوي ۰
په کلیو کښې هرشی په نیمه بیه اخلي او بیا یې په
سنار کښې سنه ګرانه خرڅوي ۰ میرو مالیار
اندیښمن و ، که یې صبر کاوه منې خرابیدلې او که
یې ورکولې هم نه کیده ۰ آخر یې یو شناخته
کراچیوان ته منې په کراچۍ کښې وربار کړې ۰
کراچیوان ته یې وویل چې منې په سنار کښې د
نجیب د ماما کورته ورسوه ۰ میرو خپل زوی نجیب
هم د لومړي ځل د پاره سنارته واستوه چې د ماما
کره څو شپې تیرې کړي او پام یې پربله شي ۰
څو شپې وروسته په همدې کراچۍ کښې نجیب
بیرته راغی ۰ د نجیب ماما منې خرڅې کړې او

پیسې یې د کراچیوان په لاس راولیږلې . نجیب ته په ښار کښې مامي یو ښکلی پلاستیکي موټرګی اخیستی و . داسې موټرګی په ټول کلي کښې له چا سره نه و . ده مزی ورواچاوه او په کلي کښې به یې ګرځاوه . ماشومانو به لوبې پریښودلې او د ده موټر ته به یې په حیرت کتل . نسیم به د موټر شاته وریسې روان و . کله ناکله به ورور د موټر مزی هم په لاس ورکاوه خو د کشري ورور طبعه خټه وه . د هغه هم داسې موټر ته زړه کیده . دوه درې ځله مور ته رنځ شو چې ماته داسې موټر راکړه . مور به مشر زوی ته ویل چې ده ته هم موټر ورکوه خو د نسیم په دې تسلي نه کیده . هغه غوښتل چې موټر دې یې خپل وي . دا وروستی خبره مشر ورور نه شوای زغملی ، موټر به یې په غیر پورې ټینګ ونیو او لیرې به شو .

نجیب ډیر کوښښ کاوه چې کشر ورور له ځانه خوشحاله کړي . کشر ورور که څه هم له ناجوړی وروسته نازدانه شوی او بدنیتی شوی و ، مګر نجیب ورسره ډیره مینه کوله . مور به د نسیم د هرې رینګې وجه ناجوړي ګڼله اودا ناجوړي که څه هم اوس تیره وه اود خاوند یې هیره وه ، مګر د نجیب له زړه څخه نه وتله ، همیشه به د خپل تقصیر د ادا کولو په فکر کښې و مور او پلار په خپل زوی کښې د تقصیر احساساوه او پرې خوښیدل . نسیم چې به هره شیبه موټر ته زړه وشو ، مشر ورور نه ځنې سپماوه . خو کشری

وروړ د موټر د مالکیت په فکر کښې و او غوښتل یې چې د خپل وروړ تر ټولو ګران شی له هغه جیل کړي .

نجیب به کړی ورځ له موټر سره تیره کړه او چې ویده کیده به ، نو له ځانه سره به یې په بړستن کښې پټ کړ . خو یوه ورځ چې کله سحر راویښ شو ، موټر یې ونه موندۀ . کوټه یې ټوله په موټر پسې لټ په لټ کړه . موټر تری تم شو . مور یې کوچني زوی ته ډیرې زارۍ وکړې ، چې که درمعلوم وي وریې کړه ، خو کوچنی زوی یې انکاري و . څۀ شیبه وروسته مور د کاله په کار لګیا شوه . نجیب ته چې د موټر له موندلو نا امیده شو ، ژړا ورغله . د هغه اوښکو د کوچني وروړ زړۀ نرم کړ ، ورته یې وویل :

« لالا ! ته مۀ ژاړه ، موټر دې په واورو کښې دی » .

وروسته بیا دواړه وروڼه د باندې ووتل . نسیم هغه ځای وروښود ، چې موټر یې په واورو کښې پټ کړی و . مور کشر زوی ته ښیراوې وکړې خو مشر وروړ څۀ ورته ونۀ ویل او د کوټې په منځ کښې یې په شریکه ورسره لوبې شروع کړې .

د کشر وروړ د موټرنۀلرلو احساس به همیشه په یو نۀ یو رنګ ځان ښکاراوۀ . پلار یې ورته ویلي و ، چې د واورو وخت تیر او د ښار لاره خلاصه شي ، زۀ به تاته موټر راغواړم . د دې وعدې نیټه د نسیم له پاره بیخي ډیره لیرې وه -

هرچیرته واوره وه او هرې خواته واوره . د دې واورې د ویلي کیدلو فکر لا نسیم نهٔ شوای کولای ؛ خود پلار تر خبرې یې د ورور خبره زړهٔ ته لویده ، چې ورته ویل به یې :

« زهٔ کهٔ لهٔ هرځایه وي تاته داسې موټر پیدا کوم ! »

ممکن د ورور پهٔ خبره کښې به صداقت ورمعلومیدهٔ ، چې کله - ناکله به یې پوښتنه ځنې کوله :

« لالا ! موټر دې راته نهٔ دی پیدا کړی ؟ »

د همدې ژمي لا اوله واوره د مځکې پرمخ پرته وه ، چې دوه یمه واوره پریوته ، مازدیګر واوره ودریده . آسمان شین شو . یخني نهایت ته ورسیده .

پشلمی مهال مجاهدو د سړې شپې سکوت مات کړ او کلیوال یې خبر کړل ، چې زمونږ کسانو لهٔ هوایي ډګره خبر راکړی دی ، چې سحر ته کلی بمباردیږي ، د ځان چاره وکړئ !

پهٔ لیږ وخت کښې ټول کلیوال راویښ شول . د میرو مالیار کورنی هم راویښه شوې وه . د نجیب مور د سرو ځولي پهٔ لاس کړل . پلار یې راډیو او د جامو یو بکس راواخیستل . نجیب خپل بالاپوښ اغوستی او موټر یې پهٔ غیږ کښې ټینګ نیولی و . «نسیم » دوه - درې ځله راو یښ شو ، خو سریې ونهٔ سنبوراوه ، بیرته د مور پهٔ غیږ کښې ویده شو . کلیوال پهٔ لس - پنځلس دقیقو کښې تیار او د برکلي لورته رهي شول .

د شپې دوه یم پار و ، د سپوږمۍ رڼا په سپینو واورو شغلې شندلې ، سوړ شمال لګیده٠ . کلیوال له خپلو ماشومانو او حیواناتو سره مخ په برکلي رهي وو داسې تجربه دوی دوه ځله پخوا هم کړې وه . هرچا له ځان سره خپل ډیر قیمتي شی رااخیستی و . د میرو مالیار زوی خپل ګران موټر په غیږ کښې و او په واورو کښې رهي و . نسیم د مور په غیږ کښې خوب کاوه بهیر په پټه خوله لاره وهله .

نجیب په واوره کښې څه ولیدل - ورمنډه یې کړه ، ناري یې کړې چې نسیمه ! تاته مې موټر پیداکړ .

د ده د آواز انګازې لا په فضا کښې نه وې خاموشه شوې ، چې یوه لویه چاودنه وشوه . د نجیب په وینو واوره تکه سره شوه . کوچنی ورور راویښ شو . د هغه د غوږې هرې توټې ته ودریدو ، مګر نجیب یې ونه مونده .

څو شیبې بهیر ځای پرځای ودریده . په واوره کښې یوه ښکلې ګړۍ ، یوه کوچنۍ راډیو ، دوه ګوډۍ او دوه قلمونه هم پراته وو . ساړه شمال واوره دوړوله او هغه وینه چې د سپوږمۍ رڼا ته ځلیدله ، ورو - ورو ورکیدله .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستنیدنه

پهٔ کلیو کښې خواران تقریباً بلا استثناء د آینده پهٔ تمه ژوند کوي . دوی یوې سبا ته انتظار کوي او چې ډیر خیال پردازه نهٔ وي نو سبا عموماً د خپلو اولادونو پهٔ لوئیدلو پورې منحصره گڼي .

د سپین کځ پهٔ غرني کلي کښې هم زلیخا تورۍ چې لهٔ خاونده نه د توت ونې وریاتې وې او نهٔ د غوزو ، د آینده پهٔ تمه ورځې شپې تیرولې . هغې خپلې ټولې هیلې بس پهٔ دې پورې غوټه کړې وې چې یتیمان زامن یې

ورلوی شي د ګټې وټې شي او ... .

خدای پاك يې دعا قبوله کړه ؛ دواړه زامن يې له مرګ او رنځه وروساتل او هغه ورځ هم راغله چې مشر زوی يې زرين د برکلي د يوخان د باغ باغوان شو. زرين به يوه جمعه بله جمعه کورته راته. کشر زوی يې زرګل ته مور د خپل چوپړ له سپمولو روپو درې وزې واخيستې. هغه به کرې ورځ وزې پوولې .

نور نو د دوی ګوزاره روانه وه . دوی ته په سپين کښې د چا له احسان او بدې پرته د ماسام ګوله رسيدله او دا هغه شی و چې زليخا توړی يې په کلونو کلونو انتظار کړی و .

خو لکه څنګه چې په ژوند کښې قناعت نه شته د زليخا توړی ارمانونو هم نوې غزونې وکړې اوس د زليخا توړی ارمان دا و چې زر تر زره د زرين واده ووينې .

زليخا توړی خپل واده نه و ليدلی . د دې پلارګنۍ د زرين او زرګل دوی له کورنۍ سره ډيره اوږده دښمني تيره کړې وه . دې دښمنۍ ديرش ځلويښت کاله ادامه پيدا کړې او له دواړو خواوو يې په لس ګونو کسان سره وژلي وو . خو يو وخت بيا دواړو غاړو دې بې ځايه پښتو ته شا کړې ، بدې يې سره اواره او د زرين مور يې په همدې

بدی کښې د زرین پلار ته ورکړې او بې ډنګ و ډوله ورواده کړې وه . د زرین وادهٔ ته پاملرنې ، د هغې د شعور منطقي احساسات او د لاشعور ناپیژندویه محرکات په یوځل او یوځای را ویښ کړې او هغه یې ناکراره کړې وه .

کهٔ څهٔ هم د دوی کره د وادهٔ او ولور پیسې نهٔ وې خو خپل ناکراره زړهٔ مجبوره کړه چې زوی ته کوژده وکړي . زرین د خپلې کوژدې د خبر پهٔ اوریدلو مورته غصه شو خو زرګل چې مور پرې بې حده ګرانه وه، څهٔ ونهٔ ویل . زرګل مشر ورور ته تسلې ورکړه چې ولور به خدای پوره کړي . د زرین خفګان د مینې او محبت پهٔ دې کور کښې تر دوه درې ورځو اورد نهٔ شو . د محبت ټاټوبی دوباره د محبت ټاټوبی شو او پهٔ خپل مینځ کښې د یوبل د ډاډه کولو پهٔ وسیله درې واړه ډاډه شول چې ولور او د وادهٔ خرڅ به خدای برابر کړي . نور نو دوی د زرین د وادهٔ لهٔ پاره د پیسو ذخیره کولو کوښښ کاوهٔ او چې پهٔ کومه ورځ به یې څهٔ پیسې ذخیره کړې نو داسې احساس به یې کاوهٔ چې واده او ارمان ختلو ته یوګام ورنژدې شوي دي .

د دوی پهٔ کور کښې ناروغي نهٔوه . د اومو غوښو پور پرې نهٔ و او سړي یې هم پهٔ

حور پوره وو ، نو خوشحالۍ او داړ به ولې دې کورته لاره نهٔ کوله . پهٔ دې واړهٔ کورکې کښې د لوی غرهٔ پهٔ شان اطمینان او د غرني سین پهٔ شان مستي او خوشحالي موجوده وه .

خو ، د دنیا کارونه همیشه پهٔ حساب نهٔ برابریږي . سره لهٔ دې ټول اطمینانه دې کاله ته د غم او تشویش یوې ناآشنا بلا لاره موندله . خلکو به ویل چې حکومت د کافرو پهٔ لاس ورغلی دی . لهٔ شتمنو جایدادونه اخلي . ملایان وژني . جوماتونه ړنګوي او خلک بندیانوي . کهٔ څهٔ هم د دوی دې لرې سیمې ته دا لیونی باد لا نهٔ و رارسیدلی خو عام اضطراب داسې شی نهٔ وي چې محسوس نهٔ شي .

دې واړهٔ کاله کښې اضطراب هغه وخت لاډیر شو چې زرین باغواني لهٔ لاسه ورکړه . کیسه داسې وه چې د هغه باغ وني د علاقه‌دار پهٔ امر ټولې ووهل شوې او زرین ناچاره کورته ستون شو . علاقه دار ویلي وو چې دا یو عمر د باغ منې خان وخوړې اوس به دا یو ژمی زمونږ هم دومره حق وي چې پهٔ لرګو یې ځان تود کړو . زلیخا توره د زوی اندیښمنه وه ، دا د نورو کلیوالو غوندې دې ته فکر وړې وه چې دغه حکومت پهٔ خانانو اړ نهٔ دی نود غریبانو به پهٔ کښې ښهٔ حال وي زرین پهٔ خپل کلي کښې لهٔ بوټېنو سره د

بوتو کار شروع کړ . دا کار يې هم بد نهٔ و
خو هغه خوشحالي چې ناآشنا اضطراب
ژوبله کړي وه راستنه نهٔ شوه .

څهٔ وخت وروسته چې کليوال کابل ته د
پردو لښکرو د راتګ واوريدل نو اضطراب
لاډير شو . د دوی لهٔ واړهٔ کلي ځني زلمي د
جهاد لهٔ پاره ډيرو لرې سيمو ته چيرته
چې يرغلګر موجود وو لاړل . د زرګل هم
جهاد ته زړهٔ کيدهٔ خو د مور دې ارزو چې د
زرين ولور دې زرترزره پوره او واده دې يې
وشي ، لهٔ جهاده ستون کړ . دوی د کوژدې
کولو پهٔ ورځو کښې دا فکر کړی و چې پهٔ
دوه کاله کښې به ولور برابر او وادهٔ
راخوندي کړي خو پهٔ کار او ژوند کښې
ګډوډيو د دوی حساب رشتيا نهٔ کړ .

د زرين لهٔ کوژدې درې کاله وروسته هم
لا څو مياشتې د وادهٔ برابروني ته پهٔ کار
وې . دلته ، پهٔ دې لرې پراتهٔ واړهٔ کلي
کښې سره لهٔ دا هومره خبرو ژوند ډير
توپير نهٔ و کړی . د دوه - درې کلونو پهٔ
اوږده موده کښې پهٔ دې واړهٔ کلي کښې د
پنځو - شپږو زلمو پر مجاهد کيدو سربيره د
يوهٔ مجاهد شهادت او کابل ته د عبدالمنان د
کور کډه کول و . د عبدالمنان زوی پنځهٔ -
شپږ کاله پخوا لهٔ حربي پوهنتون څخه روس
ته د تعليم لهٔ پاره تللی و او اوس يې لهٔ

راستنیدو وروسته کور کابل ته ورغوښتی و. کلیوالو به ویل چې هغه کمونست دی .

خو د لږي غرونو په غیر کښې چې دا هرڅهٔ بدل شول . کیسه داسې وه چې له کابله روسی الوتکې راغلې . کلی یې محاصره کړ . له الوتکو روسي سپاهیان راکوز شول . ځینو کلیوالو ویل چې د عبدالمنان زوی یې پټه لارښودنه کوله . ټول زلمي یې عسکری ته ونیول . روسانو د پیسو او ګینو پرته چې له زلمو سره یې یوځای په طیارو کښې ورسره یووړل ، نور چاته څهٔ ونهٔ ویل .

زرین او زرګل هم په نیول شویو کسانو کښې وو . دوی دواړه یې په بیلو الوتکو کښې سپارهٔ او د مجهول سرنوشت په یوله له یوبله بیل کړل .

زرګل په کابل کښې عسکر شو . هغه له هغې آزادې سیمې داسې قید ځای ته راغلی و چې کله یې په خوب هم نهٔ و لیدلی . دا هرڅهٔ ورته ناآشنا وو ، هغه به ډیر وخت د مور او د هغې د نزور د را وادهٔ کولو د ارمان د پوره کیدو په فکر کښې و .

تر قشلې شاوخوا خاردار سیمونه راتاو وو . د سیمونو څنګ ته به شپه ورځ وسله وال کسان په پیره ولاړ وو . سربیره پردې د سیمونو شاته سیمه په مینونو

پوښلي وه . د تېښتې لار نهٔ وه . اسمان پورته و او زمکه کلکه . هغه پهٔ اولو دوو میاشتو کښې لهٔ هرڅهٔ او هرچا ویریدهٔ او کرکه یې ځنې کوله . ټول عسکر د دهٔ غوندي وو . یو لهٔ بله ویریدل . دوه میاشتې وروسته یې بل قاغوش ته تبدیل کړ . دلته یې پهٔ ایله کښې یو داسې عسکر ولیدهٔ چې پهٔ سترګو یې خوږ ولګیدهٔ .

دغه عسکر نصیر نومیدهٔ او د فراه د خاشرود اوسیدونکی و ، پلار یې روسانو وژلی او دی یې عسکرۍ ته نیولی و . نصیر دهٔ ته ویلي وو چې تر اوسه یې نهه ځله جنګ ته لیږلی دی . د نصیر سترګې د دهٔ د ورور د لیمو غوندې وړې او زیړ بخونې وې . همدا راز یې د زرین غوندې د بارخوګانو هډوکي یوڅهٔ را وتلي وو . لهٔ نصیر سره به د زرګل د دلچسپۍ لومړنۍ وجه شاید د هغه ځیره وه .

نصیر لهٔ عسکرۍ ډېر پکو ؤ . همیشه د تېښتې پهٔ فکر کښې و . یوه ورځ یې زرګل ته د تېښتې پهٔ باره کښې وویل . زرګل ورته وویل :

دلته خو د تېښتې لاره نهٔ وینم . ایا د جګړې پروخت به تېښته ونهٔ شي ؟

نصیر ورته وویل :

زهٔ یې ډېر ځله جګړې ته لیږلی یم او هرځل

مې دا هيله وي چې وبه تښتم خو تيښته ډيره مشكله ده . كهٔ دې خيل ضابط ونهٔ وژني نو روسان خو دې ممكنه نهٔ ده چې ژوندي پريږدي . د تيښتې صرف دا يوه لاره ده او هغه دا چې لهٔ قشلې څخه څهٔ لاره جوړه كړو .

زرګل ورته وويل :

كهٔ چا ونهٔ ليدو او پر ديوال وختو او سلامت مو ځنې تېوپ كړل او د پيره دارانو هم سترګې را باندې ړندې شي نو لهٔ مينونو به څنګه بچ كيږو .

نصير لږ څهٔ پهٔ چورت كښې شو خو بيا يې وويل :

« والله همدا يوه لاره ده . بله لاره نهٔ شته . يا به پهٔ جنګونو كښې مرو او يا به تښتو . »

زرګل هم تيښته غوره وګڼله او بالآخره يوه شپه ، چې د سخت شمال پهٔ وجه د بريښنا مزي ګډوډ شوي او برق تللى و . دوى لهٔ خارداره سيمه تير شول . چا ونهٔ ليدل . نصير مخكې و او زرګل ورپسې و . بالآخره يو ماين وچاوديدهٔ . نصير يې ټوټه ټوټه كړ . زرګل خو ثاني وارخطا ودريدهٔ . د شا لهٔ خوا ډزې پرې شروع شوې . بله چاره يې نهٔ وه . تيښتې ته يې دوام وركړ . خداى بچ كړ . يوهٔ كلي ته ورسيدهٔ . شپه

یي په کلي کښې تیره کړه . کلیوالو جامې او د لارې خرڅ وربرابر کړل او سپین کڅ ته روان شو . هغه مازدیګر مهال سپین کڅ ته ورسیده . څوک کلیوال یې ونه لیدل . د دوی د کور وربورې و . د څنګ لوریو کورونه هم تش وو . لږځه پسې مخ ته لاړ . اخر یې څوک پیدا کړل . هغوی په حال پوه کړ چې مور یې وفات شوې او ورور یې نه دی راغلی .

هغه د مور د مرګ په اوریدو د خیلو خیالونو توله دنیا تالاترغی محسوس کړه . د هغې قبرته ورغی او لکه څوک چې له چا ګیله من وي ، ویې ویل :

« ادې لږځه صبر به دې کړی و ! زه راتلم !! »

شپه نیمه ولاړ و او بیا کلي ته ستون شو . په کلي کښې د زرین د خسر د کور په شمول درې کورونه پاتې وو . هوري یې څو شپې وکړې او بیا له کلي یوسل او څو کیلو متره لرې د پاخه سړک په غاړه د مجاهدینو له یوه ګروپ سره ملګری شو ګروپ به په عسکري کاروانونو حملې کولې . اوس نو د ده هدف له دښمنه بدل اخیستل او د ورور درک لګول و .

ورځې شپې تیریدلې او د ورور پته یې نه لګیده . د هغه په باب هیڅا هیڅ احوال نه درلود .

ده برابر اتلس میاشتې په جهاد کښې تیرې کړې . په دغه یونیم کال کښې یې په لسګونو ځله له دښمن سره جنګونه وکړل ، مګر اجل یې نه و پوره ، روغ رمټ پاتې شو . خو بالاخره یوه شپه دښمن د دوی ګروپ ډیر بد او ناڅاپه محاصره کړ . پر دوی باندې کله هم د شپې له خوا حمله نه وه شوې . دوی له هرې خوا را ایسار وو . سخته جګړه روانه وه .

روسي عسکر ، چې داخلي یې هم ورسره را په مخه کړي وو ، د دوی دوه برابره وو . وروسته له دوه – درې ساعته مقاومته د زرګل د کلاشینکوف کارتوس تمام شول . له هغه سره یوه شین ګلې تمانچه هم وه خو په هغې کښې صرف دوه کارتوسه وو .

ده په دا هومره جګړو کښې د لومړي ځل د پاره مرګ محسوس کړ . وارخطا شو . سترګې یې له اوښکو ډکې شوې . پورته یې وکتل او له ځان سره یې وویل :

« ای خدایه ! د وروور تر لیدلو پورې خو مې مه وژنه ! چې یوځل خو سره په خیل کور کښې وخاندو او د مور ارمان پوره کړو . »

هغه په سنګر کښې لکه وزرماتې مارغه بې هیلې بې اسرې پروت و . جنګ ادامه لرله . دښمن له هرلورې حمله کړې او د شاتګ لاره نه وه . هغه ته په زړه کښې دم

په دم مور او د هغې ارزو ، وروړ او د هغه ګډ کور پورې شوي ورونه ورتیریدل .
زرګل د همدې خوږو - ورو یادونو او ارزوګانو په دنیا کښې ډوب و چې ناڅاپه یې خپل سنګر ته نژدې څه اواز واوریده .
غوږونه یې څك کړل او داسې یې محسوس کړه چې څوك د ده په لور ورروان دی . ده څه کم یو ساعت ډزې ونه کړې . له ده سره صرف د تمانچې دوه کارتوسه وو . هغه دا کارتوس د دې د پاره ساتلي وو چې که هرڅوك د ده د ژوندي نیولو د پاره راغلل نو هغه به پرې ولي . کلمه شریفه یې وویله .
تمانچه یې را واخیستله . یوځل یې بیا اسمان ته وکتل . له خدایه یې د ژوندي پاتې کیدو خواست وکړ او بیا را روان سړې ته ځیر شو .
زرګل د ډزو په رڼا کښې د هغه د سنګر لورته د راتلونکي سړي د سر د فلزي خولۍ رڼا ولیده . د ده یقین شو چې هغه یې ژوندی نیول غواړي . تمانچه یې په ماشه برابره کړه . ده له ځان سره پریکړه وکړه چې سم ځای ولګیږي .
سړی په تېړ را ښوئیده . دومره را- نژدې شو چې حتی د تنفس اواز یې واوریده .
اوس یې په تیاره کښې د فلزي خولۍ شکل هم لږلږ معلومیده . د ده په زړه کښې

وربیره شوه چې که دا ځل ځنګه سر را-
پورته کړي نو غاړی یا ټټر ته به یې ولي .
او بالاخره چې مقابل لوري ځنګه سر را-
هسك کړ ، ده الله اکبر وویل او ډزي یې
پرې وکړې. زرګل د هغه د وینو بهیدل
محسوس کړل او ورسره سمدستي دا فکر
پیدا شو چې ورمنډه کړي او له هغه ټوپك
واخلي . خو په همدې شیبه کښې د بقاء
غریزې یوه بله لار وروښودله او د
ورولاړیدو او ټوپك ځنې اخیستنې پرځای یې
له سنګره لاسونه وراوږده کړل . هغه
لګیدلی سړی یې تر سر ونیو د ځان خواته
یې راکش کړ .
زرګل هغه سنګر ته راکوز او د هغه د
اوږې د ټوپك په را ایستلو لګیا شو .
لګیدلی سړی لا مړ نه و . زرګل ځنې ټوپك
اخیستی او په سنګر باندې د دښمن د
راختلو په انتظار و هغه په دې شیبو کښې
دمرګي حاله سپاهي په وروستو سلګو کښې
ډیر بوږنوونکی اواز واوریده :
« ظالمه زه ستاسې خواته درتلم اخر
ولي ... »
هغه یوه شو چې مقتول یې روسي نه بلکې
زرین او نصیر په شان د بې شمیرو افغانانو
غوندې یو مجبور عسکر دی .
زرګل نور جګړه او دښمن هیر کړل . د

[library stamp]

عسکر سربي په خپل زنګون کیښوده .
عسکر مړ و خو ده لکه له ژوندي سره چې
څوك غږیږي ، هغه مړی مخاطب کړ :
« باور وکړه دومره درباندې خوا بدی یم لکه
ورور چې مې وژلی وي ! »
د هغه توده وینه د زرګل په ځنګانه
بهیدله . زرګل د تیارې او جګړې په زړه
کښې د لیونو په شان له شاوخوا بې خبره
ناست و .
مهاجمه قوه په شا لاړه . جګړه ختمه
شوه خو دی پرې خبر نه شو . هغه خپل
وژلی دم په دم په تندي او مخ سنکلاوه او د
هغه په مخ او ټټر یې پوست لاس را تیراوه .
د هغه بارخوګان را وتلي وو .
تیاره ورو - ورو کمیده او دی پوهیده
چې زرین یې وژلی دی . د تهاجم توره شپه
پای ته رسیدله او ورځ ، یوه ډیره غم لړلې
ورځ پیل کیدله .

لاهور د می ۱۶ / ۱۹۸۸ کال

PROPERTY OF ACKU 3084

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیه : ۱۵ روپی
کمپوز : سید حسین هاشمي

ساړهٔ بادونه د سباغلي غضنفر د لنډو کیسو لومړنی مجموعه ده . دغه کیسي د کمونستانو او د روس د سنکیلاك پهٔ وړاندي د افغانستان د مقاوم ملت د مبارزو او جګړو د دغو مبارزو پهٔ تودو شیبو کښي د را لویو شویو نسلونو او کرکټرونو د هجرت د چاپیریال د بیلا بیلو اړخونو او دا ډول د ځینو نورو پیښنو پهٔ اړه موضوعات پهٔ داستاني څولی کښي را نغاړل شوي دي . پهٔ دغو کیسو کښي د جهادي کرکټرونو رواني اړخونو ته دقیقه پاملرنه شوې ده .

د ناهید کتاب خپرولو مؤسسه
۱۳۷۱

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library